

МАКЕДОНСКИ СЛУЖБЕН

БРОЈ
39

GODINA XII. 2004
SRPANJ-RUJAN
ЈУЛИ-СЕПТЕМВРИ
ЦЕНА 5 км

ISSN 1333-7769

ДА ЈА СОЧУВАМЕ ПЛАНЕТАТА ЗЕМЈА

Исклучителен уметнички настан се одржа во Загреб на 26 август 2004 година. Во организација на Министерството за финансии на Р. Хрватска, а во просториите на Даночната управа, беше отворена изложба на нашиот познат сликар Киро Винокиќ - Вики. Нејзиниот тематски наслов е - "Да ја сочуваме планетата Земја".

Организатор на изложбата е академскиот сликар Срејќо Планиниќ, кој пред амбасадорот на Република Македонија, Махи Несими и одбраната публика ја отвори изложбата и нагласи:

- Киро Винокиќ е претставник на две национални култури, македонската и хрватската. За нас овде во Хрватска Киро е македонски сликар кој му припаѓа и на хрватското сликарство. Изложбата е своевидна и претставува врвно современо сликарство. Таа е еклатантен пример на надреалистичкото-фигуративно сликарство.

Киро Винокиќ е сликар хуманист и голем борец за сочувување на нашата планета за среќен живот на идните генерации. Изложените слики се дел од неговиот еколошки циклус и најнови слики со редуцирани геометризирани облици, во кои се присутни неговите ликовни, поетски и алегориски животни теми.

За авторот на изложбата и неговото сликарство зборуваше ликовниот критичар, историчарот на уметност, Горан Благуќ.

-Киро Винокиќ со своето сликарство обликува посебен имагинарен амбиент на физичко постоење, кој на прв поглед не е во склад со обичната просторна реалност со која сме опкружени во стварноста.

Многу визуелни факти на неговите слики не се одраз на вистински имитаторски погледи, туку исклучиво претставуваат мисли на самиот уметник. Овде треба да кажеме дека неговото сликарство не е резултат на поетска реакција на вистинскиот свет кој денес не опкружува. Напротив, тој ги скротува своите чувства и мудро ги средува на промислена ликовна реакција.

Неговиот креативни напор насочен е како предупредување на нови Голготи. Тој во критични моменти апелира на нашата колективна свест и одговорност, зошто тука е секогаш присутно Небеското око, кое не гледа од вселената.

Неговото сликарство сведочи за распаѓањето на човековото тело во окружение на новите болести, модерните војни, генетските истажувања и целокупното нарушено "здравје" на природата.

Иако сликарот не е огнен заговорник на еколошките идеи за потребна заштита на околината, неговото сликарство станува и повеќе од јасна порака за нашето неприфаќање на овој тажен и негативен еволуциски теснец. На тој начин Винокиќ се појавува како отворен и сликар со многу јасен став. Свесен е дека во сликарството не постои строга вистина, тој неа не ја бара, ама секогаш ѝ е на трагата", рече ликовниот критичар Горан Благуќ.

Авторот Киро Винокиќ ги поздрави гостите и со големо задоволство истакна дека сака овие негови слики да делуваат врз луѓето за да размислуваат за нашата иднина. И рече: "Јас сакам и можам повеќе да кажам со моите слики отколку со зборови."

Киро Винокиќ -
Вики со сто и пет
дела се
претстави на
загребската
ликовна публика,
апелирајќи на
спас за нашата
планета

GLASILO ZAJEDNICE MAKEDONACA U REPUBLICI HRVATSKOJ

СПИСАНИЕ НА ЗАЕДНИЦАТА НА МАКЕДОНЦИТЕ ВО ХРВАТСКА

Главен уредник:

МАРИНА АПОСТОЛОВСКА-ВУЈАКЛИЈА

Редакција:

Марко Паризоски - Загреб

Бранка Јаниќ - Осиек

Ратко Димовски - Пула

Владо Настески - Ријека

Аница Плазониќ - Сплит

и Мирјана Мајиќ - Задар

Компјутерска обработка: Сашко Дисоски

Лектура: Анета Штефанчиќ

Секретар: Анка Рабузин

Ovo glasilo tiska se uz materijalnu potporu Savjeta za nacionalne manjine Republike Hrvatske

Nakladnik: Zajednica Makedonaca u Republici Hrvatskoj, Zagreb, Masarykova 16-1

tel-fax: 01 4872 - 655

За издавачот: Славица Сагадин

Tisak: NONPAREL d.o.o. Zagreb

Temeljom odredaba čl. 58 stav 3 Zakona o javnom informiranju RH (N.N. br.22-1992g) novine su prijavljene i registrirane pod br. 421 u Ministarstvu kulture i prosvjete - Sektor informiranja - 14.7.1993 g.

Prema mišljenju Ministarstva kulture i prosvjete Republike Hrvatske broj 532-03-1-7-94-01 od 10 svibnja 1994 g. ova tiskovina odobrođena je plaćanja poreza na promet.

На насловната страница:

"Поттирање на цивилизациите", Кирил Винокиќ - Вики

ДРАГИ ЧИТАТЕЛИ

"Македонски глас" е секогаш отворен за соработка ваши мислења, ставови и погледи.

Вашите написи, коментари, огласи, реклами, соопштенија и друго треба да пристигнат на адреса на Заедницата на Македонците во Р. Хрватска за бидат објавени на нашите страници.

ЗАБЕЛЕШКА: коментарите објавени на страниците на ова списание со потписи на авторите се мислења на истите и не секогаш го одразуваат мислењето на Редакцијата. Редакцијата е одговорна само за текстовите без потпис. Материјалите испратени на нашата адреса стануваат сопственост на списанието, освен ако за тоа претходно е постигната поинаква согласност.

ЗБОР НА УРЕДНИЧКАТА

КООРДИНАЦИЈА

На крајот сме на уште една календарска година. Некои би рекле - постари сме за една година. Но, што се однесува до активностите на Заедницата на Македонците во Република Хрватска, јас би рекла - побогати сме за поголеми активности и напредок.

Зошто, бројни се настаните што во текот на изминатата 2004-та година се одигруваа околу нашата Заедница и нејзините друштва на целата територија на Хрватска. Освен вообичаените, таканаречени "зададени" манифестации, кои, со години по ред имаат закажана дата во одбележувањето на значајни настани од далечната и поблиска историја на македонскиот народ, беа одржани и други приредби, концерти и настани на наши гости од Македонија или на македонски уметници што живеат и работат во својата втора татковина. Не би ги набројувала, зошто би одзеле голем простор на овие наши страници, а и поради тоа што "Македонски глас" секогаш навремено и целосно информирал за сите тие наши активности.

Дека овие констатации се точни и веродостојни говори и фактот што Заедницата на Македонците во Р.Х. и од Советот за национални малцинства при хрватската влада, но и од пишаните и електронските медиуми, постојано е истакнувана како една од најактивните на овие простори. При тоа би го цитирала претседателот на собранието на Ријека, господинот Жељко Главан, кој на прославата на Илинден 2004 на Голубњак рече: "Народ кој не го почитува своето минато - нема иднина, а нашите Македонци и тоа како знаат како и на кој начин да ги одбележат и удостојат сите важни историски настани од својата историја."

Меѓутоа, и покрај овие високи оценки за нашата активност и самопрегорно однесување, не смееме да подзастанеме и да се опуштиме. Потребни ни се уште многу труд, работа и докажување, за да со своите покажи и во идната година бидеме, ако не први, тогаш меѓу првите национални малцинства во Хрватска. Меѓу сите нас постои желба за тоа, но, како што оцени и Управниот одбор на Заедницата, за во иднина потребна ни е поголема координација.

Што значи тоа? Малку како да недостасува договарање помеѓу македонските друштва во Загреб, Пула, Ријека, Задар, Сплит и Осиек, односно секое од нив мора да вложи повеќе напори своите активности да ги согласи со другите свои "собраќа по активности". За тоа најмногу и се залага нашата претседателка, г-ѓа Славица Сагадин, која често знае да рече дека најзадоволна ќе биде кога сите македонски друштва во Хрватска ќе "дишат" како едно тело.

Затоа, планирајќи ги активностите за идната, 2005 година, посветете повеќе внимание на координацијата. Заедно ќе бидеме уште подобри и појаки. И уште погорди што сме Македонци!

Марина Апостоловска - Вујаклија

ГОРДА НА СВОИТЕ ПРЕТЦИ

- Постојано се сеќавам на она што нам ни го пренесуваше татко ми, па и јас денес таа наша семејна историја ја пренесувам на мојата ќерка. Имам собрано повеќе книги - монографии за Константин и Димитрија Миладинов, па преку нив, а и од моите сеќавања, ѝ ги раскажувам семејните приказни, вели г-ѓа Панца

Сите ние знаеме за големина на делото на прославените браќа од Струга - Димитрија и Константин Миладиновци. Но, верувам дека малкумина знаат дека нивната правнука - Васкресија долги години живее и работи во Загреб. Неодамна, госпоѓата Панца, според презимето на нејзиниот сопруг, ја "пронајде" Заедницата на Македонците во Хрватска, па може да ја сметаме за почесен член на нашето национално малцинство. Сево ова беше повод за еден кус разговор со Васкресија Панца.

Македонски глас: *Вие сте правнуката на Димитрија Миладинов. Објаснете ни ги Вашите семејни односи со ова прочуено македонско семејство?*

В. Панца: Јас припаѓам на четвртото колено на ова семејство. Татко ми е Димитар Миладинов, дедо ми е Номче (Наум з.н.), негов татко е Панде, а тој е син на Димитрија Миладинов. Како што е познато, Константин никогаш не се оженил, па затоа и нема свои наследници.

Македонски глас: *На кој прв спомен како дете се сеќавате на своите славни претци?*

В. Панца: Како прво се сеќавам на оригиналниот "Зборник", кој ни го покажуваше татко ми, како и на дударето, што Митра му го дала на својот сопруг Димитрија, а секако и на повеќето сочувани фотографии од тоа време. Овие нешта татко ми ги чуваше со големо внимание, а тие денес, исто така со внимание, ги чува мојот брат во Струга. Татко ми многу се гордеше со неговите

прадедовци, па и својот син единец (ние сме седум деца - еден брат и шест сестри) го крсти - Ристе. Таа семејна традиција на давање имиња на нашите прадедовци денес продолжи да ја негува и мојот брат, па своите два сина ги крсти Димитар и Константин.

Македонски глас: *Дали за време на Вашето детство семејството Миладиновци беше познато во Струга?*

В. Панца: Не се сеќавам која година беше, бев мала, ама се сеќавам кога почна да се одржува манифестацијата Струшки вечери на поезијата. Тогаш целото мое семејство - татко ми, мајка ми, братот и сите шест сестри, бевме поканувани на првите приредби посветени на поезијата. Иако тогаш тоа не беше голем поетски фестивал, моето семејство беше со почит третирано.

Македонски глас: *Кој денес е жив од Вашето поблиско семејство?*

В. Панца: Мајка ми умре 1991 година, а татко ми неколку години порано. Денес од моето семејство живи сме сите шест сестри и мојот брат, Ристе.

Македонски глас: *Колку членови денес брои Вашето семејство?*

В. Панца: Не само што сме сите живи, туку сите имаме и деца и внуци и правнуци, па денес нè има повеќе од 40.

Македонски глас: *Вие сте родени во Струга?*

В. Панца: Родена сум 1946 година во Струга и освен детството голем дел од младоста поминав во мојот

роден град. 1964 година се омажив и дојдов во Загреб.

Македонски глас: *Како се случи тоа за своја животна дестинација да го одберете Загреб?*

В. Панџа: Во тоа време мојот сегашен сопруг работеше таму, поточно на браната Глабочица. Таму и јас исто така работев, па се запознавме, се венчавме и се преселивме во Загреб.

Македонски глас: *Денес работите во Градската књижница на Загреб. На кое работно место?*

В. Панџа: Работам како дактилограф за сметководство и првната служба на оваа библиотека...

Македонски глас: *...Значи, гените сепак се пренесуваат од колено на колено...*

В. Панџа: Па и во тоа има вистина. Но, јас овде најдов работа и овде се задржав. Во оваа библиотека, значи во непосреден контакт со книгата, работам од 1970 година. Добро ми е и оваа работа никогаш не би ја менувала.

Македонски глас: *Мајка сте на едно дете, Вашата ќерка, Џоана. Како ѝ ги пренесувате спомените на*

Вашите славни претци?

В. Панџа: Секако дека постојано се сеќавам на она што нам ни го пренесуваше татко ми, па и јас денес таа наша семејна историја ја пренесувам на мојата ќерка. Имам собрано повеќе книги - монографии за Константин и Димитрија Миладиновци, па преку нив, а и од моите сеќавања, ѝ ги раскажувам семејните приказни. Сега кога е возрасна, и таа самата собира книги за браќата Миладиновци, значи и таа, како и сите мои други внуци од братот и сестрите и понатаму ќе ја пренесуваат историјата за нашите славни и заслужни претци.

Македонски глас: *Се сеќавате ли на некоја интересна приказна врзана со Вашето семејство?*

В. Панџа: Не се сеќавам на некои приказни, но се сеќавам на она што ни го раскажуваше татко ми за мојот дедо. И неговиот татко, како и Димитрија и Константин, бил прогонуван, па бил приморан долго време со своето семејство да живее во Бугарија. Од таму во Струга се вратил само татко ми, а неговиот брат останал таму и таму умрел. Стрико ми имал само ќерки, значи денес единствено мојот брат Ристе ја продолжува семејната лоза на Миладиновци.

Македонски глас: *Неодамна "ве открија" членовите на Звездницата на Македонците во Хрватска. Што тоа значеше за Вас?*

В. Панџа: Да, драго ми беше што можам да се поврзам со Македонците што живеат и работат во Хрватска. Не можам да речам дека често одам во загребското друштво, затоа што сè уште не познавам многу луѓе, па некако ми е непријатно додека сите нешто си прикажуваат да седам сама. Меѓутоа, моето присуство на Деновите на браќата Миладиновци во Осиек и Џаково, на кои за првпат присуствував годинава, ми останаа во убави спомени. Таму бев навистина горда што сум дел на великаните од Струга, како што многумина ги нарекуваат, и што на идните генерации можам да ги пренесувам спомените за нив.

Заџреб
Уџрабен оџбор на Македонскаџа
заедница

ЗА ПОДОБРА КООРДИНАЦИЈА НА ДРУШТВАТА

Втората седница на Управниот одбор на Заедницата на Македонците во Р. Хрватска се одржа на 13 септември 2004 година во Загреб.

На седницата се анализирани активностите на работата помеѓу двете седници и сите извештаи за остварените досегашни програми и оние до крајот на годината на секое друштво поодделно. Посебно е анализирана овоогодишната централна прослава на македонскиот национален празник Илинден во организација на МКД "Илинден" од Ријека, за која е изречена пофалба и благодарност од сите друштва.

Илија Христовулов ги информира членовите на Управниот одбор за работата на Пододборот за правата на националните малцинства при Хрватското собрание.

Донесена е одлука од работното место административна секретарка на Заедницата да се разреши Антоанета Штефанчик, по сопствено барање поради здравствени причини, а за нова административна секретарка на Заедницата се именува Елизабета Жугај.

По точката на дневниот ред за договор за планот и програмата за работата во 2005 година, задолжени се претседателите на друштвата, по меѓусебната координација за реализација на програмите, своите планови и програми на друштвата да ги достават во писмен облик.

Бидејќи досегашниот Статут во потполност не ја следи и остварува работата на Заедницата, после завршената расправа, донесена е одлука и формирана е комисија од пет членови за дополнување на Статутот на Заедницата.

Членовите на Управниот одбор ја разгледаа и финансиската ситуација на Заедницата во врска со остварувањето на програмите на друштвата до крајот на оваа година и според бројот на истите договорно се поделени материјалните средства на сите друштва.

М. П.

САНАДЕР ВО МАКЕДОНИЈА

Хрватскиот премиер Иво Санадер на 7 и 8 септември годинава оствари официјална посета на Република Македонија. При тоа, тој имаше средби со челниците на македонската политичка сцена, како и со претседателот Бранко Црвенковски. На сите средби взаемна беше оценката дека нашите две земји ги негуваат и унапредуваат пријателските односи. Исто така, беше истакнато високото рамниште на севкупната

соработка и беше изразена желба за понатамошно јакнење на односите кога станува збор за соработката на патот кон европските интеграции.

Вториот ден од посетата на Македонија, Санадер и хрватската делегација го посети Охрид, каде ги посетија културно - историските споменици на градот.

Во Охрид министрите за надворешни работи на Хрватска и Македонија, Миомир Жужул и Илинка Митрева потпишаа договор за соработка помеѓу двете земји во рамките на приближувањето и пристапувањето кон Европската унија.

Заџреб СОВЕТОТ ВО НОВИ ПРОСТОРИИ

Состанокот на Советот, по два откажувања поради недостиг на кворум, се одржа на 30 септември 2004 година. На состанокот беа присутни 20 членови, така што одлуките можеа да бидат полноправни.

Подготвениот дневен ред беше обимен, со 10 точки.

Информација за активностите на Советот од претходната седница поднесе претседателот Анастас Оџаклиески. Тој ги истакна најважните активности: доставен е финансискиот план за оваа година до Советот за националните малцинства при Владата на Република Хрватска, спроведени се задачите за пополнување на работното место административен секретар на Советот и реализиран е состанок со претставниците на локалната самоуправа на Град Загреб.

Исто така исполнети се и задачите:

- адаптирани и опремени се просториите на Советот во Реметинечка цеста 79ц и потпишан е Договор за користење на просториите;

- доставен е извештај за првите шест месеци од работата на Советот до ФИНА, Градското поглаварство и Даночната управа;

- учество на советувањето за малцинска локална самоуправа и на седниците на Градското собрание на Град Загреб;

- упатена е помош на избраните Совети во другите градови.

На семинарот со тема "Националните малцинства во локалната заедница" учествуваа А. Оџаклиески, Н. Гроздановски и А. Рабузин.

Преку Координацијата на националните малцинства при Градското собрание формиран е посебен одбор од 7 членови, од кои 3 се од малцинските Совети на Град Загреб. Меѓу нив, за член на тој одбор избран е и претседателот на нашиот Совет, Анастас Оцаклиески.

Од точките на дневниот ред ги истакнуваме следните:
- Се покренува иницијатива на нашиот Совет и донесена е одлука за формирање на семакедонска Координација на Советите на македонското национално малцинство и придружени членови од цела Хрватска. Тоа е од општ интерес, посебно при локалните избори во местата каде живеат Македонци. Нашите права се остваруваат само на локално рамниште. Имаме сознанија дека претставникот на Македонците во Хрватскиот сабор, Шемсо Танковиќ не ги застапува интересите на нашето малцинство во Хрватска.

- Донесен е предлог за Деловник на Советот. Претходно се дадени некои предлози за дополнување на Деловникот, меѓу кои поважен е предлогот претседателот на Советот да свикува состаноци на комисиите и одборите кои се формираат за активностите на Советот.

- Дадена е информација за донесениот Статут на Координацијата на Советите на националните малцинства на Град Загреб.

- Извештајот за работата и одлуката на комисијата по конкурсот за избор и именување на административен секретар на Советот и решенијата за доставените приговори е прифатен со 18 гласови за и 2 против. Од 10 пријавени кандидати избрана е Анка Рабузин. Дадено е и објаснување дека тоа работно место е за сега финансиски поддржано до 31 декември 2004 година.

- За точката за предлог и избор на кандидат за член на Советот на националните малцинства при Владата на Република Хрватска, а како замена за неодамна починалиот Томислав Зојчески, е поставен услов за преставник да може да се кандидира член на Советот на македонското национално малцинство на Град Загреб.

Предложени се 6 кандидати. Со тајно гласање во првиот круг избрани се два кандидата со најголем број гласови. Во вториот круг на гласање еден кандидат доби 10, а другиот 8 гласови.

Овие резултати не укажуваат дека изборот е извршен. Затоа нашиот Совет ќе побара дополнителни информации од Советот за национални малцинства на Град Загреб.

На крајот е изразена радост и благодарност на хрватските власти што следниот состанок на Советот ќе се одржи во новите уредени простории.

М. П.

Загреб

ПРОГРАМСКИТЕ АКТИВНОСТИ НА МКД "КРСТЕ МИСИРКОВ"

Во пролетниот и летниот период не стивнаа програмските активности на МКД "Крсте Мисирков" од Загреб. Неговите секции на своите проби ги дополнуваа и дотеруваа своите можности за настаните кои им следеа и на кои беа повикани.

Најмногу "работа" имаа членките на пејачката група "Распеана Македонија", под водство на Јасмина Јеловчан. Тие на Изборната седница на Заедницата на Македонците, која се одржа на 15 април 2004 година, изведоа музичка програма, со што ги разгалија присутните.

По петнаесет дена, на 30 април 2004 година "Распеана Македонија", заедно со музичката група "Т,га за југ" гостуваа во Иваниќ Град. Беа поканети да одржат културно-забавна програма по повод годишното собрание на "Здружението на пензионерите". Посетителите од постарата генерација беа воодушевени со изведбата на македонските народни песни и со долготраен аплауз ги наградија изведувачите.

По повод одбележувањето на Денот на браќата Кирил и Методиј на Македонската христијанска вечер на 22 мај 2004 година, "Распеана Македонија" исполни македонски народни, но и и духовни песни. Покрај нив настапија и членките на рецитаторската секција "Бели мугри", кои интерпретираа текстови од црковен карактер за браќата Кирил и Методиј.

Важен настап пејачката и музичката група имаа на 1 јуни 2004 година на 27-те Средби на загребските музички аматери, кои се одржаа во Домот на пензионерите "Трешњевка". За настапот на "Распеана Македонија" и "Т,га за југ" стручната комисија на организаторот изрази свое мислење: "Пејачката група интонативно и гласовно многу добро ја отпеаа далматинската народна песна "Дијелила се лаѓа", со мал недостаток на далматинска динамика. Македонската народна песна "Брала мома росно цвеќе" беше уредно изведена. Оркестарот "Т,га за југ" имаше солиден настап со недостаток на сценски изглед. Музикалната диригентка внесе нов квалитет во пејачката група и ако продолжи со усовршувањето можат да се очекуваат многу добри резултати.

За настапот на овие средби "Распеана Македонија" и "Т,га за југ" добија Благодарници од "Бината на загребските музички аматери".

А на 19 јуни 2004 година овие две секции на нашето друштво учествуваа во Везишче на "Јунските средби и денови на младоста", по повод годишнината од смртта на прослаavenата хрватска оперна првенка, Милка Трнина.

М. П.

Оџаџија КРИСТАЛНА ВЕЧЕР ВО КРИСТАЛНАТА САЛА

Традиционалната, четринаесета по ред "Македонска културно-забавна вечер" во организација на МКД "Илинден" од Риека се одржа во саботата на 2. октомври, во Кристалната сала на опатијскиот хотел "Кварнер". Вечерта беше организирана во знак на традиционалното пријателство на Република Хрватска и Република Македонија и приближувањето на културните и стопанските односи, како и по повод одбележувањето на 120-те години на хотелот "Кварнер" и 160 годишнината на туризмот во Опатија. На Вечерта присуствуваа голем број на македонското национално малцинство од скоро цела Хрватска, па и од Словенија, со нивните гости, кои средбата ја искористија за пријатно меѓусебно дружење и забава со атрактивна програма, во која настапија членовите на Ансамбалот на песни и ора од Република Македонија "Танец", со првенците на македонска екстрада, Сузана Спасовска и Наум Петрески.

Вечерта во топла атмосфера, многу гости, само за спомен; дури од Осиек, госпоѓа Марија Чинчурек, представник на МКД "Браќа Миладиновци" по трет пат на македонската вечер, а беше и донатор на 5 уметнички слики за томболата, водителот на "Сонце" - донаторско друштво од Љубљана, г. Иван Георгиевски и претседателот на Македонската заедница во Словенија, г. Трајче Андонов, Зоран Петревски со сопругата и трите мали деца (3 и 4 години) член на "Илинден" од привој ден иако е од Пореч, близу четириесетина гости од МКД "Крсте Мисирков" од Загреб, на чело со претседателот Гиговски, верните Пулежани со пријателите од МКД "Кочо Рацин", овој пат со преку педесет членови, предводени од претседателката г-ѓа Славица Сагадин, но, домаќините со бројните пријатели и гости, секако, беа најбројни а и среќни што во преполната сала се со многуте гости, па вечерта ќе им остане незаборавна, со мисла како да се некаде во некој дел од Македонија, слушајќи ги прекрасните познати и признати првенци на богата македонска музичка екстрада.

И овој пат риечаните се искажаа со богата томбола, а меѓу наградите беа и клима уред, фердан во вредност од 2.500,00 куни, повратна авионска карта за Македонија, две повратни автобуски карти до Македонија, два дводневна викенда за две лица на Раб и во Опатија, два женски рачни сата и преку 170 други разни награди, кои среќните играчи ги израдуваа повеќе од другите.

"Овој веќе традиционален собир е можност македонското малцинство во ПГЖ на достоинствен начин да ја презентира својата култура и творештво, како и пријателството на двете земји што датира од давнина и не е обременето со отворени прашања. Воедно, тоа е и можност да им се оддолжи на членовите, сограѓаните и на институциите кои нè следат и ни

овозможуваат продлабочување на културните и стопанските врски на Хрватска и Македонија", рече пред присутните претседателот на МКД "Илинден", г. Илија Христовулов.

Меѓу бројните високи гости на вечерта беа: пратеничката на претседателот на Република Хрватска г. Стјепан Месиќ, г-ѓа Сандра Крвавица, амбасадорот на РМ, г. Махи Несими, помошникот на министерот за култура, г. Среќко Шестан, помошничката на министерот за образование и спорт, г-ѓа Јадранка Хуљев, градоначелникот на Град Опатија, г. Ранко Влатковиќ, пратеникот на Риечката бискупија, монс. Динко Поповиќ, како и бројни високи представници на културниот и политичкиот и живот од овој крај на Хрватска.

Помош за одржување на манифестацијата овој пат пружија: Советот за малцинства на РХ, Министерството за култура на РМ, Град Риека, Приморско-горанската жупанија, како и бројни спонзори и донатори. Посебно за одбележување е покровителството од Либурија Ривиера Хотели од Опатија, ХГК жупаниската комора на ПГЖ, Град Опатија и Хотелот "Кварнер".

В. Н.

Сџлиџ ИЛИНДЕН СВЕЧЕНО ОДБЕЛЕЖАН

Припадниците на Македонската заедница во Сплит, со своите гости и пријатели, свечено го прославија најголемиот Македонски празник Илинден 2004. Прославата на 1 август годинава почна во 11 часот со изведба на хрватската и македонската државна химна.

Поздравен говор за членовите и гостите одржа претседателот на Македонското културно друштво "Македонија" од Сплит, Владимир Апостолски, кој со топли зборови се заблагодари за масовното учество на членовите и гостите, кои ги имаше преку сто, и кои, со своето присуство, му дадоа пиетет на овој голем македонски празник.

За значењето на Илинден во богатата македонска историја, предавање одржа г-ѓа Анка Пережа, која

нагласи дека тој е симбол на страдањата и борбата за самоопстојување на македонскиот народ, кој со Илинден 1903-та година ги удри темелите на Македонската државност.

Г-ѓа Ленче Лазарева го прочита поздравниот телеграм од Македонскиот амбасадор во Р. Хрватска, г. Махи Несими. Поздравни телеграми од свечаноста беа испратени до претседателот на Р. Македонија, г. Бранко Црвенковски, допретседателот на Собранието на Р. Македонија, г. Љупчо Јордановски и до првиот претседател на Р. Македонија, г. Киро Глигоров. Во телеграмите беа изразени желбите на Македонците во Сплит да се сочува интегритетот на Македонската држава и што побргу Р. Македонија да биде примена во Европската заедница.

Присуството на гостите, посебно на градоначалникот на Сплит, Мирослав Буличик, ја увеличи нашата прослава. Со песни и ора Македонците се веселеа до 17 часот во познатиот Сплитски ресторан "Стари морнар". Оваа прослава покажа големо единство на Македонците, кои со голема гордост ја потврдија својата македонска припадност.

В. А.

Ловран ВЕЧЕРИ НА МАКЕДОНСКИ СПЕЦИЈАЛИТЕТИ

Деновите на македонската кујна во хотелот "Екцелзиор" во Ловран започнаа на 3-ти и трааа до 12-ти септември годинава. Јадењата беа приготвувани од оригинални македонски зајриња, а своите кулинарски

вештини на гостите им ги прикажа четворочлената екипа од познатиот хотел "Александар Палас" од Скопје.

Деновите на македонската кујна за првпат беа организирани 2002 -та година, исто така во хотелот "Екцелзиор", по што овој хотел ја возврати посетата во Скопје и таму ја препрезентираше хрватската кујна. Директорот на хотелот "Екцелзиор", г. Младен Латас, на отворањето на Деновите на македонската кујна нагласи дека намерата е да се надолжни вонпансион-

ската понуда на гостите на хотелот со избор на стандардни македонски јадења, од македонското сирење, до разни варива и меса на десетина начини, до шопска салата, пинџур и слатки јадења, но и да се привлечат и останатите гости. Јадењата се служеа во Таверната на хотелот, а слатките и македонските вина се нудеа во хотелската кавана.

Гастрономската манифестација беше проследена со македонска музика. Секоја вечер гостите беа забавувани од ситисајзеристот Јуре Радик, а за викендот музицираа "Седум осмини" од Македонско-хрватското друштво на пријателство од Загреб, што секако придонесе за успешноста на Деновите на македонската кујна.

И оваа година, како и минатата, интересот за оваа манифестација беше голем, што, со посетата на неколку стотини гости, навистина ги оправда очекувањата на директорите и на двата хотели. На отворањето г-н Латас нагласи дека Ловранците во Скопје на возвратот беа пријатно изненадени со интересот за хрватската кујна, посебно со конзумацијата на свежи морски риби, шампи, јастози, лиѓи и оригиналните слатки од костени, па и од посетата на над преку илјада гости, меѓу кои и дваесетина претставници од амбасадите во Македонија.

В. Н.

Риека "БУЧИМ" ВО МАКЕДОНИЈА СЕ ВРАТИ СО МНОГУ ИМПРЕСИИ

Оваа година Македонското културно друштво "Илинден" својот именден свечано го одбележи. Во овие четинаесет години Илинден имаше многу културни настани, собири, акции, дружења и многу контакти со свои сонародници, па и со многу други слични здруженија, но оваа година со централната прослава на Заедницата на Македонците, вистински грандиозно го одбележи и прослави својот национален празник. За ова пригода беа поканети Младинскиот фолклорен ансамбал "БУЧИМ" од Радовиш.

Овие млади полетни разиграни девојки и момчиња со својот настап во Горски Котар (Голубињак и Мрзле Водице) ги воодушевија многубројните посетители со веселата свирка и атрактивните игри. Нивната прва посета во Република Хрватска им остана незаборавна, со многу импресии, со пречекот, со посетата на Ријека и Опатија, со морето, со езерцата во Општината Локве... Во Ријека својот престој го продолжија за уште два дена на инсистирање на домаќините, со што ова нивно патување секако беше наплатено со сериозниот и незаборавен настап.

Можеби најдобро би било да се опише нивниот настап во малото село Мрзле Водице, Општина Локве, на Света Ана, на нивниот патронен празник, каде многубројните домаќини беа изненадени со нивното гостување, а особно со еден вака млад разигран ансамбл од Македонија, со што беше зголемена нивната слава. Радовишаните својите сплетови на ора и песни, дел од богатата ризница на македонската фолклорна традиција ги изведоа беспрекорно, за што беа богато наградени од публиката со долгите ракоплескања. Нивниот настап на крајот се претвори во општа народна веселба, а голем број од публиката, на сред село, заиграа со играорците.

Ова гостување се оствари на молба на градоначелникот на Општината Локве, г-н Давор Џенчиќ, што во ова питомо и горско село, богато со големи убавини, опколено со висока борова шума и две езера, во подножјето на познатата хрватска планина Рисњак, кај младите Бучимци се вгради длабоко во нивните импресии.

Од Радовиш бевме пријатно изненадени со изразената благодарност за гостопримството и сè што сме сториле за нивниот ансамбл, по нив незаборавно гостување, дружење и остварени пријателства, посебно меѓу младите.

В. Н.

Ријека ТРАКАЛЕЗНА МАСА "МАЛЦИНСКАТА КУЛТУРА ВО МУЛТИЕТНИЧКИТЕ ЗДРУЖЕНИЈА"

Координациониот совет на националните малцинства на Град Ријека, во соработка со градскиот Оддел за култура, одржа тракалезна маса на тема "Малцинската култура во мултиетничките здруженија", прв во циклусот кој ќе продолжи есенва. На масата со предстваници на риечките национални малцинства (српската, црногорската, бошњачката, македонската, италијанската, ромската и албанската), учествуваа и претседателот на Хрватскиот хелсиншки одбор, г. Жарко Пуховски, водителот на хрватскиот уред на Фондацијата "Heinrich Boll", г. Срѓан Дворник, како и писателката и професор од Филозофскиот факултет во Ријека, г-ѓа Даша Дрндик.

Пуховски на присутните им укажа на ситуацијата во која денес се наоѓаат малцинствата, за чиј статус беа важни изборите во 2000. година, како и минатогодишните.

"Денес сме соочени со класични односи кон малцинствата. За тие да опстанат, се издвојува повеќе отколку за мнозинскиот народ, но без позитивна дискриминација, не може да се зборува за опстојноста. Толеранцијата, не е обврска за малцинската култура, а денес, по со години непризнавањето на нивното постоење, кон малцинствата владее однос на равнодушност" истакна Пуховски.

Зборувајќи за поимот толеранција, г-ѓа Дрндик нагласи дека решението е во политичката сфера, на кое г. Менсур Ферхатовиќ додаде дека припадниците на мнозинскиот народ треба да се уверат дека проблемите на малцинствата се исто така важни како и нивните.

Претседателот на советот на Македонското национално малцинство, г. Михајло Давчевски, истакна, дека не може да се зборува за мултикултуралност сè додека маѓусебно не се уважуваат културите од малцинскиот и мнозинскиот народ, односно дури малцинската култура не ја обогатува хрватската.

В. Н.

Изqabawūbo "ОСВРТИ" НА ГОРАН КАЛОЃЕРА

Во август оваа година во Ријека од печат излезе најновата книга на проф. д-р Горан Калоѓера. Таа е печатена и со значителна помош на Македонското културно друштво "Илинден" од Ријека.

"Осврти" е уште една нова книга од професорот Горан Калоѓера, македонист, кој, како и покојниот професор Петар Кепески, преведувач на многу македонски изданија на хрватски јазик, најмногу се залага за промовирањето на македонскиот книжевен збор во Хрватска. За Горан Калоѓера веруваме дека скоро сите хрватски Македонци знаат колку голем труд дава на хрватско тло да се представи македонскиот пишан збор.

Еве и сега со "Осврти" ни представува текстови што ги објавувал во неговите последни дваесетина работни години, кои се систематизирани и класифицирани, а се појавувале во хрватскиот печат, особено во риечкиот "Нови Лист".

Во "Осврти" може да се прочита за претставените бројни книжевни дела од македонските писатели, користејќи се со многу расположливи медиуми, на разни трибини и предавања, каде се толкувал и претставувал македонскиот пишан збор. Исто така, многу македонски дела се објавувани во многу стручни и научни списанија, претежно за стручњаците и студентите, но најголем дел се објавени во рубликата "Култура" во "Нови Лист".

Книгата "Осврти" веруваме дека дава добра можност читателите да се потсетат и прошетаат низ многуте македонски книжевни остварувања од најпознатите македонски автори.

В. Н.

Горски Кошар НОВИНАРИТЕ ГОТВЕА ЛОВЕЧКИ ГУЛАШ

Во организација на Хрватските шуми, Подружница Делнице и Туристичката заедница на општина Локве, на 19 септември 2004 година, во Парк шумата Голубињак се одржа Второто "Новинарско-европско првенство во варење ловачки гулаш во котлиња". Автор на идејата е

слободниот новинар Владимир Јурик, а генерален покровител е Хрватското здружение на радио новинари, во соработка со општината Локве.

На првенството учествуваа новинари од 14 новински радио и телевизиски куќи. Ке забележиме неколку од нив: "Ослобођење" и "Привредна штампа" од Сарајево, ХТВ центар и ХР радио од Ријека, Чаковечка телевизија, Радио Сењ, ХТВ центар Осиек, Глас Славоније, Жупаниски радио Вараждин, Радио Горски Котар, "Нови лист", "Јутарни лист", Радио Словенија и др.

Благодарејќи на соработката меѓу Илија Христовулов, претседател на МКД "Илинден" од Ријека и градоначелникот на Локве, Даворин Ценчик, на ова

првенство беше поканет и "Македонски глас", списанието на Заедницата на Македонците во Република Хрватска, како единствено списание на малцинствата од Република Хрватска. Групата ја сочинуваа Марко Паризоски од редакцискиот одбор на списанието со сопругата Венка и Горан Петрушевски од Скопје.

При свечаното отварање на првенството во паркот Голубињак присутните новинари и гости ги поздравиле членовите и претседателот на организацискиот одбор, Херман Сушник.

Напреварот се одвиваше во две групи, а во котлињата се вареше гулаш со месо од дива свиња. Нашата маса, покрај огништето со котлето, беше украсена со македонското знаме и списанието "Македонски глас", па предизвика внимание на многу посетители. Дружењето и познанството на сите учесници и гостите - гледачи беше весело и многу интересно, се бараа и криеја рецепти за миродните, а музиката ја потполнуваше веселата атмосфера.

Прогласувањето на победникот се одржа на заедничката вечера во хотелот "Језеро" покрај езерото во Локве, со гастрономски специјалитет од жабји кракови и вино од спонзорот Гуро Чешљаш. Првото место го освоија и за победник на првенството се прогласени младите новинари на Чаковечката телевизија.

М. П.

Загар ОДБЕЛЕЖАН 8 СЕПТЕМВРИ

Членовите на МКД "Билјана" од Загар, како и сите други македонски друштва во Република Хрватска, го прославија денот на Државноста на Македонија 8 Септември. Најпред се подсетивме на тој значаен ден за нашата ТАТКОВИНА МАКЕДОНИЈА. Со песни и ора, вечерта мина во прекрасно дружење. Беше подготвен и скроман прием, кој предизвика задоволство кај сите присутни членови. Со желба да живее вечно и никогаш да не поткликне пред истапите на некои групи што сакаат да и налакоштат, вечно и гордо да си го носи своето име МАКЕДОНИЈА. Ова убаво дружење го завршивме со пораката "Те сакам ТАТКОВИНО во срце те носам МАКЕДОНИЈО".

М.М.

Смошра на фолклорош МАКЕДОНСКО УЧЕСТВО ВО РОЧ

На 9-тата Смотра на фолклор, што се одржа во Роц, на 31 08 2004 година, МКД "Кочо Рацин" од Пула настани со староградски песни во изведба на вокалната група "Ленка" со составот "Македонски чалгии", а под стручно водство на проф. Бисерка Кухта.

Тој ден променливото време на ова подрачје

создаде големи штети со силниот ветер и градот, па без оглед на тоа што домаќините настојуваа насмевно и љубезно да не пречекаат, ефектот од стореното им се гледаше на лицата. До самиот почеток на приредбата не се знаеше дали таа ќе се одржи надвор на некој од преубавите плоштади на Роч или, за овие прилики не толку голема сала на Домот на културата. Ова истарско место е познато по меѓународниот натпревар на армоникаши и дувачки оркестри, но и многу други културни манифестации, па е изградена голема отворена бина на летната сцена.

Кога минавме покрај неа беше затемнета и неприготвена, но после во текот на програмата, одржана на еден мал затворен поштад кај црквата, стана јасно зошто домаќините се определиле токму за ова место, без оглед

на големиот број домашни и странски гледачи и екипите учеснички. Меѓу новинарите забележавме и представници од Италија, Германија, па дури и еден Јапонец. На оваа смотра не беше никој официјално представен освен конференсатата и присутните представници на жупанијата, во чие име гостите и учесниците ги поздравил прочелникот на Жупанискиот уред на италијанската етничка заедница и другите национални малцинства, професор Фабризио Радин и претседателката на Заедница на Македонците во Република Хрватска, г-ѓа Славица Сагадин, која зборуваше во името на македонската етничка заедница во Истра.

На Смотрата немаше официјално жири, по што заклучивме дека не е од натпреварувачки карактер, но сепак, според ракоплескањето од студениот ветер на изземнатата публика, бевме задоволни со оваа очигледно добра оценка меѓу учесниците од етничките групи на Албанците од КУД "Шота" од Риека, Црногорците од Перој, Ромите од Пула, нашите "Ленки", инструменталниот состав "Македонски чалгии", како и настапот на Италијанците од Водњан.

По завршувањето на приредбата, организаторот КУД "Истарски железничар" од Роч приготви вечера во угостителскиот објект на селски туризам, кој траеше до раните утрински часови.

Р.Д.

Заџреб ОДБЕЛЕЖАН 11 ОКТОМВРИ

Македонското културно друштво "Крсте Мисирков" од Загреб со пригодна свеченост го одбележа големиот македонски празник - 11 Октомври. За значењето на овој

светол ден од големата македонска историја, говореше Горан Стојковски. Тој пред присутните рече дека во 1941 година, со пукнувањето на првата пушка во Прилеп и Куманово, Македонците енергично покажаа дека сакаат слободна земја и се приклучија кон сепаратната Народно-ослободителна војна. Овој датум затоа се смета за голем ден на нашата татковина и поради тоа останат е во незаборав за сите сегашни и идни генерации.

Потоа, присутните членови на МКД "Крсте Мисирков" го продолжија своето дружење со пригодна веселба и коктел.

М.А.В.

Пула ПРОСЛАВЕН 8 СЕПТЕМВРИ

Во просториите на МКД "Кочо Рацин" во Пула свечено беше прославен празникот 8 Септември и 13 години од државноста на Република Македонија. Во кусиот реферат на присутните им се обрати Ратко Димовски, истакнувајќи ги вековните тежненија на македонскиот народ за самостојна и слободна татковина.

"Македонија беше доволно јака со крв да се избори за својата самостојност. По Илинден 1903, на Првото заседание на АСНОМ, под куполата на манастирот "Прохор Пчињски" одново пламнаа идеите за слободата и самостојноста, но сето беше сведено во рамките на заедничките интереси на новата држава што настана во НОБ. По овој втор Илинден, до третиот, на 8 септември 1991 година минаа над 40 години. На Македонците како да им е судено низ оган и крв да ги остваруваат своите желби и права за живот во слободна и самостојна Република Македонија. И денес на едни им пречи името, знамето, јазикот, потеклото и сето она што го создава интегритетот на еден народ. Тоа како да ни е запишано во ѕвездите, но научени сме на тоа дека со маката настанала и се родила нашата земја. Затоа да ни е среќен празникот и долговечна татковината - милата ни Република Македонија!" рече меѓу другото во рефератот Димовски.

Потоа, со нашите песни и ора прославата спонтано прерасна во веселба.

Р.Д.

VELJAN DOGAJAN ZA PRIPADNIKE MAKEDONSKIH PRAVOSLAVNIH CRKVE U RIJEKI

Prvo riječko bogoslužje oca Kirka Velinskog

Velinski je već godinu dana prvi stalni svećenik Makedonske pravoslavne crkve u Hrvatskoj i skrbi za crkvene općine u Zagrebu, Splitu i Puli, te za vjernike u Rijeci koji bi do kraja godine trebali dobiti Makedonsku pravoslavnu crkvenu općinu

RIJEKA — Prvo stalno pravoslavno bogoslužje u Rijeci održano je u nedjelju, 11. listopada, u crkvi sv. Kiriaka Velinskog. Svećenik Kirko Velinski, koji je već godinu dana prvi stalni svećenik Makedonske pravoslavne crkve u Hrvatskoj, održao je bogoslužje u crkvi sv. Kiriaka Velinskog u Rijeci. Svećenik Kirko Velinski, koji je već godinu dana prvi stalni svećenik Makedonske pravoslavne crkve u Hrvatskoj, održao je bogoslužje u crkvi sv. Kiriaka Velinskog u Rijeci. Svećenik Kirko Velinski, koji je već godinu dana prvi stalni svećenik Makedonske pravoslavne crkve u Hrvatskoj, održao je bogoslužje u crkvi sv. Kiriaka Velinskog u Rijeci.

Oca Kirka Velinskog na bogoslužju u crkvi sv. Kiriaka Velinskog u Rijeci

Velinski je već godinu dana prvi stalni svećenik Makedonske pravoslavne crkve u Hrvatskoj i skrbi za crkvene općine u Zagrebu, Splitu i Puli, te za vjernike u Rijeci koji bi do kraja godine trebali dobiti Makedonsku pravoslavnu crkvenu općinu

Velinski je već godinu dana prvi stalni svećenik Makedonske pravoslavne crkve u Hrvatskoj i skrbi za crkvene općine u Zagrebu, Splitu i Puli, te za vjernike u Rijeci koji bi do kraja godine trebali dobiti Makedonsku pravoslavnu crkvenu općinu

Velinski je već godinu dana prvi stalni svećenik Makedonske pravoslavne crkve u Hrvatskoj i skrbi za crkvene općine u Zagrebu, Splitu i Puli, te za vjernike u Rijeci koji bi do kraja godine trebali dobiti Makedonsku pravoslavnu crkvenu općinu

По повод Денот на независноста 8 Септември

АМБАСАДОРСКИ ПРИЕМ ВО "ПАЛАС"

По повод Денот на независноста на Република Македонија, на 13 септември 2004 година, амбасадорот Махи Несими приреди свечен прием во хотелот "Палас" во Загреб. Овогодешната прослава на Денот на независноста 8 септември се одржа после пет дена, бидејќи во тоа време претседателот на владата на Република Хрватска, Иво Санадер, се наоѓаше во службена посета на Република Македонија, каде што присуствуваше и амбасадорот Махи Несими.

Поканетите гости ги пречекаа амбасадорот Махи Несими и воениот аташе, генерал Драган Андрески со сопругите и советниците во амбасадата.

На приемот покрај присутните Македонци од Заедницата на Македонците во Република Хрватска и активистите на македонските културни друштва, присутни беа и повеќе од 400 гости. Меѓу нив беа претставници на највисоките државни органи, жупаниите на град Загреб, Ивица Маштруко, советник за надво-

решни работи на претседателот Стјепан Месик, министерот за култура, Божо Бишкупик, заменикот на градоначалницата на Загреб, Милан Бандик и претседателот на Советот на националните малцинства при хрватската влада, Александар Толнауер.

На приемот беа присутни претставници на скоро сите амбасади и меѓународни организации кои претстојуваат во Загреб. Посебно можеше да се забележат многу воени аташеи од амбасадите облечени во своите домицилни воени униформи.

Оваа година на приемот присуствуваа и претставници на Хрватската војска, двајца офицери на АРМ, кои го започнаа школувањето во највисоките воени училишта во Хрватска, на Заповедно - стожерна и Ратна школа и нејзиниот заповедник бригадир, д-р Младен Барковиќ.

Приемот протече во пријатна атмосфера. Остварени се бројни меѓусебни разговори на присутните гости и разменети мислења и искуства за понатамошна соработка на политичко, стопанско и воено рамниште.

ЕКОЛОГ ПО ДУША И УМЕТНОСТ

- Сите сме сведоци на лошото однесување кон природата, а против таквото лошо однесување јас се обидувам да делувам со своето сликарство на свеста на оние луѓе кои можат да создадат предуслови за заштита на нашата Земја, вели овој познат македонски и хрватски сликар

Многу години во активностите на Заедницата на Македонците и во МКД "Крсте Мисирков" учествува нашиот познат сликар Киро Винокиќ. Неговата скромност не му дозволува истакнување на својата уметност, па поради тоа многу наши членови и не го познаваат. По отварањето на неговата самостојна изложба на 26 август 2004 година во Галеријата на Даночната управа во Загреб, ова е прилика да поразговораме со уметникот и делумно го претставиме на нашите читатели.

Киро Винокиќ е роден во Скопје 1927 година. По стекнувањето на средното образование во Уметничкото училиште, во 1948 година се запишува на Академијата за филмска и драмска уметност во Белград, каде што директор и професор му беше познатиот Вјекослав Африќ, на кој подоцна му стана и асистент за ликовните и сценографските работи. Глумата е дел од неговата уметност, па така глуми во филмовите "Црвени цвет", "Барба Жване" и во првиот македонски филм, "Фросина". Во 1963 година доаѓа во Загреб и тука почнува неговото интензивно и ангажирано сликарство, свртено кон современите случки на човекот и неговата трауматска состојба предизвикана со бескрупулозно и технолошкото загадување и уништување на природниот и вселенскиот простор. Неговите препознатливи "еколошки" циклуси на слики во голем формат ликовната критика ги прифати како негова ликовна парадигма, а тој се претставува како изворен претставник на хрватскиот надреализам и симболизам. Член е на Хрватското друштво на ликовните уметници од 1992 година. Киро Винокиќ како сликар е сврстен во Антологијата на македонската ликовна уметност.

До сега се има претставено со преку 50 самостојни изложби во Скопје, Загреб, Дубровник, Опатија, Котор и други градови. За неговата изложба во Самобор во 1998 година со тема - "Разиграни коњи" се пишуваше и во нашето списание.

Исто така со своите слики се претставил на педесетина заеднички изложби кај нас и во странство. Ке ги спонеме оние во Болоња, Буенос Аирес и Ден Хаг.

За своето сликарство повеќе пати е наградуван во Белград, Ријека, Болоња и Пиран (Екс темпора).

Македонски глас: Темата на оваа Ваша изложба, што се одржува во Галеријата на Даночната управа и која трае месец и пол дена, е интересна и доста публицирана и посетена. Кажете ни која е Вашата порака со овие слики?

Винокиќ: За пораката е веќе кажано при отворањето на изложбата, но за дополнување се обидувам и други сликари да се ангажираат во овој смисол за заш-

Според моето сознание до сега имам преку 1000 дела, од кои некои се во познати галерии

тита на природата. Меѓутоа, знам дека некои луѓе од перо се доста ангажирани, а и многу професори и филозофи допринесуваат за создавање клима за подобрување на животниот опстанок. Но исто така знам и за повеќе загадувачи.

Македонски глас: На кој правец на сликарство Вие припаѓате?

Винокиќ : Припаѓам на надреално фигуративно или на футуристичко експресионистичко сликарство кое е свртено кон ЕКО - социолошките собитија, како овде во Хрватска, така и во светот. Моето капитално сликарство се однесува на забележување на природата, каде со низа пораки гледачите, врз база на дешифрирање, треба да ја покренат својата свест кон сите опасности од загадувањето, од пенетрацијата и константното уништување на нашата планета. Денес, сите ние сме сведоци на лошото однесување кон природата, а против таквото лошо однесување јас се обидувам да делувам со своето сликарство на свеста на оние луѓе кои можат да создадат предуслови за заштита на нашата Земја.

Меѓутоа, тоа е можеби само моето романтично делување и размислување, но се надевам дека ќе се создаде клима која ќе се спротистави на факторите на уништувањето.

Македонски глас: Кои сликари се Вашите огледи или кои влијаеле на Вашето сликарство?

Винокиќ: Директно ниту еден сликар, бидејќи со ваква тема, воопшто земено, не познавам ниту еден творец. Сепак, од секогаш ми биле примери Салвадор Дали, Пикасо, Георгес Брак, Матис и многу други светски и сликари од нашето поднебие.

Македонски глас: Кои се Вашите најзначајни самостојни и заеднички изложби?

Винокиќ: Сите изложби кои сум ги одржал за мене се значајни и не можам некои со посебно значение да ги истакнам. Меѓутоа, во процесот на sukcesivnosta секоја следна изложба станува позначајна и секоја следна носи нови афирмативни успеси. Но во секој случај можам да ја истакнам оваа моја последна изложба во Галеријата на Даночната управа, како и онаа во 1998 година отворена на Загребскиот велесаем. Исто така можам да ги истакнам и изложбите во Скопје, во организација на Градската галерија Даут-пашин Амам, како и онаа во Центарот за култура и информации. Од моите странски изложби ги истакнувам изложбите во Ден Хааг на Милениумската изложба и онаа во Буенос Аирес во 2001 година. Со гордост можам да кажам дека сум одржал 53 самостојни, а и толку заеднички изложби.

Македонски глас: Каде се наоѓаат Вашите слики, во кои градови и земји и приватни збирки?

Винокиќ: Не само моите слики туку и цртежи и графики се наоѓаат во светските галерии и во приватни збирки во Париз и други градови во Франција, Англија, Германија, Швајцарија, Чешка, Полска, Русија, Грузија, Арменија, Италија, Бугарија, Америка, Канада и Латинска Америка... Многу мои слики се во Македонија, во мојот роден град Скопје и во приватни збирки. Впрочем, според информациите на INA-Котеше мои мали со слики имаат испратено во 60 земји во светот. За многу слики и графики немам сознанија каде се наоѓаат. Според моето сознание до сега имам преку 1000 дела, од кои некои се во познати галерии. Во мојата 55-годишна творечка работа, моите слики се продаваат преку "Ликум" и други галерии, па не можам да знам за сите купувачи на моите дела.

ПРАЗНИКОТ ДОСТОИНСТВЕНО ОДБЕЛЕЖАН

*- Над илјада Македонци и нивни
хрватски пријатели крај Ријека
свечено го прославија големиот
национален празник*

Над илјада луѓе се собраа на 31 јули 2004-тата во излетничкото место Голубњак, крај Ријека, за во Хрватска да го прослават националниот празник Илинден. Прекрасната природа на овој дел од Горски Котар навистина наликува на Мечкин Камен, па беше прекрасна кулиса за одбележувањето на овој голем македонски празник.

Организацијата ја имаше Македонското културно друштво "Илинден" од Ријека, чии членови сторија сè за достоинствено одбележување на настанот. Токму поради тоа, манифестацијата ја отвори Илија Христовулов, претседателот на "Илинден" и воедно потпретседател на Заедницата на Македонците во Хрватска. Чеситајќи им ги 101-те години од Крушевското востание и 60-те години АСНОМ, Христовулов го изрази своето задоволство што толку голем број Македонци, но и толкав голем број Хрвати собрани се овде да го увеличаат празникот.

Потоа, од името на Советот на националните малцинства при владата на Република Хрватска, говореше Александар Талнауер, кој меѓу другото рече:

- Заштитата и положбата на националните малцинства се средишните прашања на политичкиот развој и степенот на демократијата на поделна земја. Тоа прашање, заедно со прашањето за заштитата на човековите права, го одредува местото на секоја земја во меѓународната заедница. Уверен сум дека и оваа манифестација уште повеќе ќе придонесе во негувањето на различните култури и наследство, кое за нас во Хрватска претставува неизмерно богатство, а упатува и на уште подборо запознавање како и промоција на пријателството, толеранцијата и довербата во хрватското општество.

Од името на амбасадата на Република Македонија во Хрватска и македонската влада, присутните ги поздрави неговата екселенција, амбасадорот Махи Несими, а од името на градот Ријека Жељко Главан, претседателот на собранието, кој рече дека за народ кој не го почитува своето минато нема иднина, а денес Македонците во Хрватска покажаа дека и тоа како ја ценат својата историја. На крајот присутните ги благослови, отец Кирко Велински, кој рече:

- Бог ги постави Македонците во светата книга - Библијата и ги благослови за голготски страданија, но и за славно воскресение и вечен живот.

Музичкиот дел на прославата на Илинден и АСНОМ во Хрватска го донесоа гостите од Македонија - Младинскиот фолклорен ансамбл "Бучин" од Радровиш. Нивната музика ги сплоти Македонците и нивните пријатели во оро што траеше до ноќта.

МКД "Билјана" - Задар

МКД "Кочо Рацин" - Пула

МКД "Крсте Мисирков" - Загреб

МКД "Браќа Миладиновци" - Осиек

Вјечашоии

МАКЕДОНИЈА ЖИВЕЕ И ВО ХРВАТСКА

Македонците кои живеат во Хрватска својот национален празник ИЛИНДЕН заедно го прославија во излетиштето Голубињак.

Радосни и весели за заедничката прослава со претставници од сите македонски друштва во Хрватска направивме мала анкета со едно прашање: "Кажете ги Вашите впечатоци за овогодишната прослава на Илинден?"

Еве ги одговорите на неколкумина анкетирани:

МКД "Илинден" - Риека

МИХАЈЛО ДАВЧЕВСКИ, Риека

И денешната централна прослава на нашиот голем национален празник Илинден во паркот Голубињак е потврда дека македонството и овде во Хрватска ќе живее.

Нашите гости Хрвати искажаа големо задоволство со атмосферата на нашата прослава.

Ние, нашето поголемо друштво, се надеваме дека Македонците во Хрватска ќе ја продолжат традицијата на дружењето. Организацијата на прославата од страна на МКД "Илинден" беше одлична. Гостите, играорците од Радовиш, ги исполнија нашите очекувања.

ЈАГОДА ЈАЊИЌ, Осиек

Патот ни беше малку напорен и мислам дека местото за прослава треба да биде негде во средна далечина на сите македонски друштва во Хрватска. Инаку сè е за пофалба. Ручекот е добар, само да имаше и лути пиперчина. Ами за тоа самите си донесовме (ха, ха!), и сиренце, па да биде шопска салата. Ова е мала шега, но ова е единствена прилика која ја имаме еднаш во годината

за прослава на националниот интегритет и на македонската историја. На сите ни е мило што дојдовме и се надеваме дека и понатаму ќе ја одржуваме оваа традиција и заедно го славиме овој наш светол празник.

МИЛАДИН МИКАНОВИЌ, македонски зет, Пула

[to re]i o proslavi Ilinдена? Nenam rije-i da izrazim zadovoljstvo o ovom veli-anstvenom dogaјaju, o veselju, o dru'enju i samoj organizaciji. Ninjenica je da je svake godine organizacija proslave sve bolja i bolja, te tako treba nastaviti s tradicijom Makedonaca u dijaspori. Velika hvala gostima iz Radovi(a (to su nam uveli-ali ovaj do'ivјaj i prenijeli nam dio makedonskog folklorа i obi-aja iz domovine.

МИРЈАНА МАЈИЌ, Задар

Со еден збор најубаво. Навистина се чувствуваме како да сме во Македонија. Од дочекот, до организацијата на МКД "Илинден" им упатуваме само честитки. Им честитаме на сите учесници на оваа голема манифестација. Се гордееме што сме Македонци. Кога ја слушнав песната "Македонско девојче", ми поткоа солзи и секавања на моите сакани од Македонија, кои на овој начин ги поздравувам.

КИРО ВИНОКИЌ - ВИКИ и ГОРЃИ ТОДОРОВСКИ, Загреб

Сто први Илинден и 60 годишнина на АСНОМ го прославуваме во паркот Голубињак, на прекрасна ливада обиколена со борова шума и осветлена со летно сонце, каде што се гледа веселото шаренило на присутните гости од сите македонски друштва во Хрватска и гостите од милата ни и незаборавна Македонија.

Прославата се одвиваше во многу убаво расположение, со песни и ора, со пријателски разговори, во миг се чувствуваме како да сме во нашата Македонија.

По целата атмосфера се чувствува дека прославата е одлично организирана и докажува дека ние Македонците, овде во туѓина повеќе се дружиме одколку во сопствената земја.

И овој пат се потврди вистината дека и нашите гости кои не се Македонци со големи симпатии придонесоа целата прослава да биде на високо рамниште.

ИЛИНДЕН ОДБЕЛЕЖАН И ВО САМОБОР

Македонците ги предводеше амбасадорот Махи Несими со сопругата во придружба на претседателката на Заедницата на Македонците во Хрватска, Славица Сагадин, претседателот на МКД "Крсте Мисирков" од Загреб, Марјан Гиговски, отец Кирко Велински и Марко Паризоски, кои беа примени кај градоначалникот на Самобор, Жарко Адамек. На средбата беа и прочелникот за стопанство Томислав Гроздановиќ и претставници од касарната на Хрватската војска во Самобор - полковникот Зденко Блажичевиќ и надпоручникот Томислав Баумгартнер.

Градоначелникот Жарко Адамек ги поздрави гостите и истакна дека Самоборскиот музеј чува вредни документи кои се дел од традицијата што ги поврзува нашите два народа. Наскоро треба да се активира соработката помеѓу Самобор и Велес, градот на Кочо Рацин, која е поттикната со посетата на министерката за надворешни работи на Македонија, д-р Илинка Митрева.

Амбасадорот Махи Несими се заблагодари на приемот и на упатените честитки. Посебна благодарност истакна за сѐ што е направено за очување на бистата на Кочо Рацин во паркот на Самоборскиот музеј, која е поврзана со дел од историјата помеѓу нашите народи. "Се надеваме дека и во иднина ќе ги развиваме нашите добри односи. Во името на Македонците кои живеат во Хрватска и од македонската влада се заблагодарувам што сте го сочувале овој споменик во изминатите 60 години. Македонија е радосна што овде во Самобор се негува делото на Кочо Рацин, каде е и печатена неговата збирка песни "Бели мугри", рече македонскиот амбасадор.

Славица Сагадин упати благодарност и ја истакна гордоста што МКД од Пула го носи името на Кочо Рацин и што Пула соработува со Велес. При тоа рече: "Бистата на Кочо Рацин и "Белите мугри" се овде кај вас во Самобор, каде што секоја година ги одржуваме "Рациновите средби", па затоа ве покануваме на "Рацинова поетска вечер", која оваа година ќе се одржи во Пула."

Отецот Кирко Велински беше радосен што за првпат го посетува Самобор, каде почувствува позитив-

на енергија и како претставник на Македонската православна црква во Хрватска се заблагодари за соработката со Католичката црква. "Посебно ме возбуди тоа што за првпат ја видов бистата на Кочо Рацин и местото каде е печатено неговото големо дело значајно за Македонија", истакна отец Велински.

Марјан Гиговски посебно ја истакна соработката со припадниците на Хрватската војска од касарната во Самобор.

Прочелникот за стопанство, Томислав Гроздановиќ, инаку македонски зет, на гостите им упати поздрави на македонски јазик. Истакна надеж за стопанска соработка, но и на културното поле, со што уште повеќе ќе се зајакнат нашите меѓусебни врски.

Самоборците го искажаа гостопримството со посебен аперитив - ликер "Самоборски бермет", производство на семејството Филипец по француски рецепт од времето на францускиот генерал Мармон, кој владеел во Илирските провинции во кои бил и градот Самобор.

Потоа, сите се упатија до паркот на Самоборскиот музеј. Пред бистата на Кочо Рацин положија букети цвеќе: градоначалникот Жарко Адамек, амбасадорот Махи Несими и отецот Кирко Велински.

*Според
традицијата
што се негува
секоја година и
оваа на 2 август
2004-та, во чест
на празникот
Илинден и 60
годишнината на
АСНОМ се
одржа средба
во Самобор.*

Putovanje u MAKEDONIJU

- «Ezerki» i «Sedum osmini» proveli su nekoliko predivnih dana u Makedoniju, gdje su se za prvi put predstavili makedonskoj kulturnoj javnišću

Ko čeka taj se i naćeka, ali i doćeka. Doćekali su tako i "Ezerki", ženska vokalna skupina pri Hrvatsko-makedonskom društvu iz Zagreba i orkestar "Sedum osmini". Premda su Ezerke nastale 1995 na inicijativu Lene Đapić radi očuvanja bogatog makedonskog narodnog glazbenog naslijeđa, ovo je bila njihova prva turneja po Makedoniji. Zadnjeg dana, mjeseca svibnja, osvanuli smo u Makedoniji, nas 24 članova ovih glazbenih skupina sa još 20-tak naših članova Hrvatsko-makedonskog društva, osnovanog 1993 u Zagrebu, od kojih samo 8 Makedonaca. Nekima je ovo putovanje bilo i prvi susret s Makedonijom.

U nedogled su nas pratila polja cvijeća i ljekovitog bilja: crvena polja makova, pa bijele kamilice, pa ljubičasti "crni sljez" ili žuti "bijeli sljez". Tomu nije mogla odoljeti naša putnica i makedonska snaha Zrnka Trajkov, prof. zemjopisa. U jednom trenutku primjetila sam da se i otimao foto aparat. Njenom suprugu Branku Trajkovu - Traku, bubnjaru našeg orkestra i perkusionistu "Zabranjenog pušenja" bilo je dosta

tih makova, ali Zrnka se nije dala smest. Snimila je ona i stari teatar antićkog grada Stobija iz 2. stoljeća prije n.e., no makovi su opet našli svoj put kroz preko 2000 godine starih mramornih ploća teatra.

Naše prvo odredište bio je glavni grad Makedonije, Skopje. Od 2.028.000 stanovnika u Skopju ih živi preko jedne ćetvrtine. Makedonaca je 64%, Albanaca 25% dok ostalo stanovništvo ćine: Turci, Romi, Srbi, Bošnjaci, Vlasi...Kršćana ima oko 70% , a ostali su muslimani s neznatnim brojem drugih vjeroispovjesti. Makedonci su ponosni što je ona Biblijska zemlja. Godine 51. apostol Pavao prvi puta je kroćio na evropsko tlo, posjetivši makedonske gradove Filipi, Solun i Ber. U okolini Bera današnje grćke Verie roćen je moj otac.

Svaki grad ima svoje Sljeme. Skopsko Sljeme je Vodno, a u selu Nerezi na Vodnu nalazi se manastir Sv. Pantelejmon, zadužbina bizantskog princa Alekseja Komnena iz 1164 godine. U njemu su saćuvane najpoznatije freske od kojih "Skidanje s križa" i "Oplakivanje Kristovo" s kojima zapoćinje "Komnenska renesansa" u slikarstvu. Poznato "Oplakivanje" talijanskog slikara Giotta u kapeli deglli Skrovegni iz Padove nastalo je 140 godina kasnije. U povodu 2000. godine od Kristovog roćenja, na vrhu Vodna, na 1066 m n.v. postavljen je "Milenijski križ". Betonsku platformu podupiru 12 malih stupaća koji simboliziraju 12 apostola, a 4

velika stupa simboliziraju 4 evanđelista. Iznad njih uzdiže se 66 metarska čelična konstrukcija podjeljena na 33 dijela koji simboliziraju Kristove godine. Križ je osvetljen sa 650 svjetiljki tako da je vidljiv u radijusu od 40 km. Sa svojih 76 m visine on je najviši objekt u Makedoniji.

Slijedeći dan razgledali smo staro Skopje. Popeli se na "Kale" na najvišem brdu u Skopjskoj kotlini. Utrva zauzima izvanredni strateški položaj, jer kontrolira veliki dio kotline. Prvi podaci o tvrđavi potiču iz 536 godine. Kada je nakon katastrofnog potresa u 518 godini, srušen antički grad Skupi, podignuto je naselje na prostoru utvrde. Za građenje zidina i objekata bili su korišteni materijali iz Skupija. Danas je sačuvano 120 m zidina. Prema arheološkim nalazima, prostor utvrde bio je nastanjen tri do četiri tisuće godina pr.n.e. Vjeruje se, da je bizantski car Justinijan, rođen na oko 20 km južno od Skopja te da je on u 6. stoljeću, tu podigao grad Justiniana Prima. Nakon katastrofnog potresa 1963. u utvrdi je podignut Muzej suvremene umjetnosti ili Muzej solidarnosti, gdje su izložena djela Picassa, Hartunga, Kaldlera, Kemenia, Vazarella, Slagea, Baya, Diviera ...Ličenoskog, Lumbarde, Martinoskog, Kodomana.

S utvrde "Kale" pruža se prekrasan pogled na Skopje, na stari Kameni most iz 15. stoljeća. Most koji spaja dva brijega rijeke Vardar, dugačak je 214 m a širok 6,33 m. Poduprt čvrstim stupovima, povezanim s 13 polukružnih lukova, od 1992 godine se rekonstruirao. Vladavina Turaka dala je obilježje Stare čaršije. Tu je poznati Kuršumli an. Prostrano dvorište s fontanom pruža savršen mir. Široki trijem poduprt masivnim stupovima, je savršeno mjesto za odmor. U prizemlju je 28 prostorija za smještaj stoke, a na katu su 32 sobe za smještaj gostiju. Skopje je bilo raskrižje trgovačkih putova, te su bogati trgovci, tu odsjedali. Potres iz 1963. naneo mu je teška oštećenja, međutim rekonstruiran je, a 2001. otvoren je Lapidarij. Izloženo je 130 nadgrobnih ploča, sarkofaga, reljefa, statua. U starim anovima i amovima smješteni su muzeji, a u Sulijanu umjetnička akademija.

Navačer nas je očekivao koncert. Trebali smo promovirati naš prvi CD Living room ili na makedonskom Pesni od golemata odaja. Morali smo se odmoriti i skoncentrirati na nastup. Trebali smo Makedoncima, koji su stvorili tu glazbu, koju ovdje u Zagrebu pjevaju «Ezerki», sastavljeni od 13 Hrvatica i 4 Makedonki, pridruženi od orkestra «Sedum osmini», se predstaviti. Moram priznati da smo imali tremu. No prepuna dvorana (stotinjak ih je čak i stajalo) dali su nam poticaj. Izveli smo, osim numera sa CD, još 5 pjesama i 2 ora. Gost nam je bio i autor pjesme «Lihnida kajče veslaše», Efto Pupinovski. Odao nam je svoje priznanje i pohvale za aranžman Brune Urlića (koji je i aranžer čitavog opusa Ezerki & 7/8) i za način interpretacije. Ovacije publike,

dali su nam dodatni poticaj. Ovo je bio možda i najbolji koncert koji smo ikada održali.

Došao nam je čestitati poznati hrvatski kompozitor i dirigent Ljubomir Brandolica, koji u Makedoniji stvara već više od 50 godina. On je u svom osvrtnu nakon izlaska našeg CD napisao "... Do danas nisam čuo profesionalniji snimak od bilo kojeg izvođačkog ansambla izvan granica Makedonije... Ezerki pjesme izvode nadahnuto, a orkestar kao pratilac iskazao je vrhunsku sposobnost, ali i ostvario dvije samostalne numere vrlo upečaljivo... Oni mogu predstavljati Makedoniju na svim scenama svijeta... Njihovo djelo je karika u čvrstom lancu koji drži most između Hrvatske i Makedonije..."

Sutradan je u novinama osvanulo: "...Fantastično je s kakvom, rekli bi germanskom, preciznošću i s koliko ljubavi oni sviraju makedonsku narodnu glazbu.. ona je u njihovoj izvedbi prozvučala svježije i novo. Duhovite primjedbe Brune Urlića od koncerta su napravili svojevrsni performans..."

U srijedu ujutru krenuli smo put Stobija, antičkog grada iz 2. stoljeća prije n.e. O njemu je znao i sljepi Homer. Nas

je impresionirao antički teatar, koji je nekada okupljao 7600 gledatelja. Oko točke akustike otpjevali smo So maki sum se rodila, koja je ovdje, prozvučala beskraino harmonično i arhaično. Stobi je bogato arheološko nalazište. Leži na ušću rijeke Crne i Vardara. Ovaj njegov geografski položaj, prikazan je na jednoj rimskoj moneti kao amazonka između dvije nimfe. Iako je podignut u helenističkom razdoblju, prema arheološkim nalazima, prostor je bio naseljen još u neolitu. U rimsko doba, bio je najveći grad sjeverne provincije Makedonije. Bio je razrušen u potresu 518 godine, a nakon potresa 527. stanovništvo ga je definitivno napustilo. U Stobiju je 69. godine počela raditi kovačnica novca. Današnje ime makedonskog novca denari, potiče od tadašnjih moneta "denarius". Osim teatra i kovačnice, pronađeni su sinagoga, što svjedoči da je u 3. i 4. stoljeću postojala jaka ekonomska židovska zajednica. U vremenu ranog kršćanstva, Stobi je postao vjerski utjecajno središte. Bile su izgrađene brojne crkve od kojih je pronađena Episkopalna bazilika s krstionicom, ukrašena mozaikom na kome su predstavljene barske ptice, jeleni, pauni koji piju vodu, a postoje i brojne palače i rezidencije. Najreprezentativnija je Teodosijeva palača. Car Teodosij je u 388. godini ovdje promovirao svoja dva edikta Codex Theodosianus, kojima se uređuje vjerski život.

Četvrtog dana našega putovanja stigli smo u Heracleji, na dva km od Bitole. Stari antički grad Heraclea Linkestis postojao je oko 1000 godina, od 4. stoljeća pr. n.e. do 6. stoljeća. Smata se da ga je osnovao otac Aleksandra

Makedonskog, Filip Drugi Makedonski. Dosada je otkriveno samo 8% od površine grada, koji je nekada imao oko 70 hektara, sa oko 40.000 stanovnika. Do sada su otkriveni: sudnica u kojoj se nalazi spomenik božice pravde Nemeze. Ona je gotovo uvijek presuđivala prstom prema dolje, što je značilo smrt. Propašću Rimskog carstva, sve njene pronađene statue, nemaju glave i ruke. S druge strane ulice pronađena je rimska terma i Mala bazilika s mozaikom Univerzum, koji se smatra najljepšim mozaikom na svijetu, jer je izrađen od kamenčića u 27 boja. A tu je, i ono što nas je, nanovo fasciniralo sa svojom akustikom. Morali smo nanovo zapjevati, sada u antičkom teatru Heracleae.

Nakon Heracleje zaputili smo se u visine, na planini Baba, na vrhu Pelister (2601 m), gdje smo u hotelu Molika (po boru molika otkrivenog 1839. od austrijskog botaničara Grisebacha koji raste samo na nekoliko planina na Balkanskom poluotoku) upriličili ručak (teleća juha, mješano selsko meso, šopska salata, gravče tavče i nezaobilazna mastika kao aperitiv, čuvene resenske jabuke i baklava).

Teško nam je bilo napustiti svu tu ljepotu, međutim u Bitoli smo se morali zaputiti, jer nas je čekao još jedan koncert u Domu kulture. Tonska proba, snimanje za radio postaju Bitola i kratki razgled središnjice po Širokom sokaku, gdje se održava poznati festival narodne glazbe. Inače Bitola je poznat kao konzulski grad. Današnji grad Bitola osnovan je u 7. stoljeću, a ime Bitola se prvi put spominje u 10. stoljeću u dokumentima cara Samuila. U 1848. bila je izgrađena Stara turska vojarna, s Vojnom akademijom, gdje se školovao otac moderne Turske, Kemal Ataturk. Bitola je značajna i po međunarodnom festivalu filmske kamere - braća Manaki. Braća Milton i Janaki Manaki su 1905. prvi na Balkanu snimali filmove.

Nakon dobro odrađenog koncerta i druženja za večerom u organizaciji Makedonsko-hrvatskog društva iz Bitole otišli smo u Strugu, gradu na 100 mostova, poznat po Svjetskom festivalu poezije Struški večeri poezije, na kome je sudjelovalo čak četiri Nobelovaca. Smestili smo se u hotelu Biser u čijoj blizini je mala Špijska crkva posvećena Sv. Bogorodici. Pretpostavlja se da je podignuta u 15. stoljeću i služila je kao isposnička crkva. Iz vremena gradnje crkve sačuvano je nekoliko freski sa prizorima života Krista, među kojima je najpoznatija kompozicija "Kristovo voznesenje".

Moramo s ponosom istaknuti, da je naš dobrotvor, bio gospodin Dimitar Miladinov, direktni potomak poznatih braća Miladinov.

U samom gradu, iz Ohridskog jezera ističe rijeka Crni Drim, koja se uljeva u Jadransko more. Prva neolitska naselja na prostoru grada, bila su podignuta oko 3000. g. pr.n.e. Filip Drugi Makedonski osvojio je Strugu 334g.pr.n.e. u borbi s Ilirima, a od 148g. je pod vlašću Rimjana. Od 4. stoljeća je pod vlašću Bizanta, kada su se u vremenu širenja kršćanstva, ovdje počele graditi, prve crkve.

Petog dana iz Struge, u prijednevnom satima, zaputili smo se na Sv. Naum, na oko 30 km od Ohrida. Osnivač manastira je Sv. Naum, jedan od učenika Ćirila i Metoda. Sv. Naum je poznat po mnogorojnim čudima, i kao iscjelitelj. Samo mjesto obiluje rjetkom ljepotom. Tu su i najveći izvori Ohridskog jezera. Inače Ohridsko jezero je najveće tektonsko jezero na svijetu, staro oko 4 milijuna godina. Na površini od 348 km² najdublje je jezero na Balkanu i jedno od najvećih na svijetu. Ono je također i jedno od najbistrijih jezera na svijetu, s prozirnošću od 21 metar. Na mjestu današnjeg grada Ohrida, postojao je grad Lihmidos, koji je u 4. stoljeću pr.n.e. bio osvojen od Filipa Drugog Makedonskog. Krajem trećeg stoljeća, u Ohridu se je počelo širiti kršćanstvo.

Današnje ime Ohridu su dali slaveni. Ono se prvi puta spominje 879 g. U 9. i 10. stoljeću Ohrid je bio centar slavenske pismenosti. Kliment Ohridski, ovdje je osnovao prvi Univerzitet, na kome se je školovalo oko 3.500 učenika. U 10. stoljeću postao je prestolnica Samoilove države. Tada je bio sjedište patrijaršije. Smatra se da je u ono vrijeme u gradu bilo onoliko crkava koliko je bilo dana u godini. Sada ih je u Ohridu oko 40. Najveća sačuvana crkva, sa zidnim slikarstvom iz 11-14 stoljeća, je crkva Sv. Sofija. Zajedno s crkvom Sv. Sofija u Kijevu ima najveći broj freski iz 11. stoljeća. Iz daljine vidi se Samoilova tvrđava. Do 15. stoljeća, grad je bio naseljen jedino u okvirima utvrde. Tek naseljavanjem kolonista iz Male Azije, širi se i izvan njih. Danas je Ohrid najveći kulturni i turistički centar u Makedoniji. On je, od 1980., zajedno s Ohridskim jezerom, pod zaštitom UNESCOa, kao svjetsko i prirodno kulturno naslijeđe.

Nakon koncerta u Domu kulture u Strugi, snimanja radio i TV reportaža, zadnji dan našega putovanja, u Ohridu, nakon razgleda grada, iskoristili smo za kupovinu. Nitko nije mogao odoljeti ohridskim biserima i filigranski izrađenim nakitom, koji su ovdje jako jeftini.

Ono što je jako jeftino u svim gradovima Makedonije je svakako taxi prijevoz. Maltene, po cijeni tramvajske karte u Zagrebu, možete se prevesti na relaciji od 3 km.

Dok nisam sve ovo stavila na papir, nisam bila ni svjesna, koliko je moja Makedonija lijepa i kakvim kulturnim bogatstvom raspolaže. Sada, kada često prelistavam album, od preko 300 fotografija, toga sam jako svjesna.

КРЛЕЖА и Македонија

- Фрагменти од
книгата што го
подготви
авторот за
"Македонски
глас".
на молба на
редакцијата

Коле Чашуле

Доаѓањето на Мирослав Крлежа во Скопје на 25 април и престојот до 2 мај 1960. година. Покрај службените обврски, состанокот со републичката редакција на Македонија за Енциклопедијата на Југославија, посетите на значајните културно - историски споменици, посебно излетот во Охрид, не би имале поголем смисол и значење да не дошло до иницијативата на "разгледашите", односно, лично на писателот Коле Чашуле да остварат средба со Крлежа и, се разбира, разговор. Писателот Коле Чашуле уште тогаш зазема место на угледен творец, идеец во областа на културата и образованието, уредник на списанието "Разгледи", кое што собира околу себе нешто помлада генерација македонски писатели и културни дејци, покрај "Современост", околу кој се собираат т.н.р. предвоена и воена, односно повоена генерација, иако и тука има исклучоци. Во тогашните македонски релации и преокупации, литературното творештво и идејните тенденции, а во врска со тоа може да стане збор и за видовите и формите на создавањето, уметничката и изразувачката слобода, како и естетскиот плурализам, биле значително под силното влијание на т.н.р. "реалисти". Кругот творци што се собирал околу списанието "Разгледи" себе си се детерминирал како "модернисти" и објективно со својата пулсација ја актуелизирал не само нужноста на извесни промени, туку и кон повеќе разновидности и богатства на изразот, односно продор и афирмација на поширок план, како во земјата, така и надвор од неа. Извесни конфронтации тлееле, а особено по познатиот проглас "Епско на гласање". Во таква атмосфера обременета и со барањето кон побрза социјално - економска експанзија, со радикализација на социјалната

и економската структура на населението, со нараснатата македонска интелигенција, амортизерот на конфронтацијата однедаж пукнал на книжевно - културен план. Свесно или не, Мирослав Крлежа учествувал во тоа, сретнувајќи се со разгледашите во домот на писателот Коле Чашуле, за што тој раскажува и зборува во своите сеќавања:

"Во тоа време мојата сопруга Ванѓа работеше врз својата книга "Од признавање до негирање" и Крлежа ја праша за тоа. Таа тема во тоа време во македонско - бугарските односи беше многу актуелна и Крлежа сакаше да дознае поконкретно за што станува збор. Мојата сопруга накусо му го објасни тој аспект на македонското прашање во југословенско - бугарските односи, а него особено го интересираше тој пресврт по 1944. година. Зошто и како дошло до тоа во бугарската политика, нему му беа некои работи познати, но повеќето не ги знаеше и таа му одговараше на неговите прашања. Не му беа познати односите во Коминетарната, особено меѓу самите Бугари, нијансите околу нивното однесување и реагирање, посебно за отпорите околу емисијата на Радио Слободна Југославија на македонски јазик што се емитуваше преку Радио Москва. Меѓу другото, го интересираше прекиниот на односите на БКП со КПЈ преку Коминетарната 1942. година, кога БКП на теренот во Македонија под бугарска окупација ги прекина сите врски и односи. Причина за тоа беше македонскиот отпор и оружената борба што се поведе во Македонија против бугарскиот и другите окупатори, а токму тоа Ванѓа му го објаснуваше, како темелна причина што БКП ги прекина сите врски и создаде извесна блокада сè до 1944-45. година. И трето, беше неговото прашање, што сака да докаже нејзината книга? Книгата нема да докаже ништо, освен што ќе покаже колку била бугарската политика кон сето тоа, во тоа време, превртлива и калкулантска, односно, дека не била темелна и принципиелна. Него сето тоа добро го заинтересира, така што и нашиот состанок, заради тој разговор со Ванѓа се одложи.

Во нашиот дел од состанокот со членовите на "Разгледи" Крлежа најпрво побара да му објасниме што се случува во Македонија. Разговорот со нас дојде по мое барање и тоа откако дознавме дека за време на неговиот престој во Македонија, не сме предвидени во програмата за средба со него. Тогаш јас го повикав и замолив да најде време за средба со нас, што тој со драга волја го стори, без разлика што кон нас имаше извесни заканувања, одбивања, па дури и избегавања за кои ние го информиравме. Тогаш тој не праша: "Добро што можам јас да сторам, да ви помогнам?" Така во знак на солидарност со нас, што нам многу ни значеше, тој ја прифати поканата да се сретне со редакцијата кај мене дома.

За него најважно беше да знае што работиме, што пишуваме, како објавуваме, сакаше да знае за секој што е: поет, драмски писател, прозаист и сл. Потоа, многу се интересираше какви проблеми има секој автор, од лични до материјални и се разбира, општи. На крајот го ин-

тересираше за што се залагаме, што е нашата програма. Кога доби увид во она што го интересираше, изрази големо задоволство што дојде до таа средба и дека сега му се појасни нештата. За нас беше најважно да настапиме аргументирано, да види дека има работа со творци и сериозни луѓе, а тогаш во редакцијата беа Димитар Солев, Гане Тодоровски, Матеја Матевски, Милан Ѓурчинов-Стаматоски, Чедо Јакимовски и други, сè активни творци и веќе афирмирани имиња. Потоа, се договоривме за една прошетка по Скопје утрентата. Го прошетав по Скопје, особено беше фасциниран од прошетката по старо Скопје, така што откако си замина, ми испрати една куса белешка за таа импресија.

- Како Вие и М.К. ја примивте телефонската интервенција на Димче Беловски, за време на разговорот во Вашиот дом?

- Тие разбрале дека М.К. е кај мене дома, иако претходно го барале Крлежа во рамките на програмата, но кога не го нашле, се јави Димче кај мене да види дали е тука, укажувајќи дека тие имаат план да се сретнат и да се оди на вечера. Потоа, како да ме укори што сум го зел Крлежа кај мене дома без нивно знаење и побара да дојдам другиот ден да му реферирам. Крлежа побара да му го објаснам овој разговор, а потоа бидејќи стана некаде околу 20. часот, побара да го однесам на таа договорена вечера, што јас и го сторив. Откако се вратив дома, пак ми се јави Димче Беловски и побара објаснување зошто не сум на вечерата, а јас одговорив дека таму кај што не сум канет и не одам. А стануваше збор за протоколарно - државна вечера.

- Што всушност беше позадина на целата оваа преписка?

- Во тоа време кај нас постоеше своевидна поделба "реалисти" - "модернисти" и таа, иако неформална, имаше препознатливи црти и линија на конфронтација. Прво ние се залагаме за поголема творечка слобода, во изборот на темите, во презентацијата, стиловите, воопшто за една творечка разноликост и уметничка валоризација. И второ, што ние не бевме податливи на директното влијание на идеолошкиот концепт на Партијата, што создаде извесни отпори кон нас, а посебно кон мене, што ми беше добро познато во тоа време.

Тоа отиде дури до таму што јас ја напуштив дури и функцијата Претседател на Советот за култура, нешто како министер во Владата на Македонија, и се посветив на уредничката работа во "Разглед", каде што пак за жал, не ми ги дадоа адекватните материјални припадности, туку најнискиот платен разред. Но, сето тоа не беше она најважното, она што најмногу го интересираше Крлежа, а всушност беше, и најсуштинското е секако односот кон творештвото, не само во тогашниот југословенски простор, туку конкретно во Македонија. Ние бевме веќе афирмирана група творци кои се залагаме за поквалитетен и послободен однос, за естетска разноликост, за авторско дугарување, а всушност тоа на некои им пречеше, се разбира не само од политички или идеолошки аспект, туку и од лични причини. Ние од друга страна, ја имавме поддршката на Крлежа, исто така и од Иво Андриќ, Меша Селимовиќ, и тогаш се создаде една нездрава состојба за нас од причини кои мене не ми беа јасни. Дури бевме инкриминирани, така што јас еден ден во редакцијата затекнав еден агент на УДБ-а, кој дошол да се информира што се случува во редакцијата. Јас истиот момент отидов кај Министерот за внатрешни работи и шефот на УДБ-а, Кочо Битуљану и Мито Мицајков, а потоа и кај Томе

Буклевски (тој пак беше задолжен во Партијата за сигурносната област). Со Кочо можев да разговарам слободно, се познававме одамна, од нашиот процес за време на окупацијата, така што му кажав сè и сешто, па зар вие мене ќе ми пракате агенти да ме иследуваат што и како правиме и работиме во редакцијата? Се најдоа во тесно, им беше непријатно, побараа некакво оправдување и најпосле ме прашаа што предлагам: им предложив да се формира Совет на редакцијата кој ќе се грижи за редакциската политика, а тоа беше предвидено и со законот.

По извесно време добив покана од ЦК, од Лазар Колишевски, да учествувам во една расправа околу заострените односи "реалисти - модернисти", и се разбира, јас отидов таму и што да видам: од едната страна седеа Лазар Колишевски, Петар Стамболиќ, кој дојде од Белград, Видоје Смилевски и А. Лазов, како и Лазар Мојсов, а од нашите само јас, бидејќи бев поканет само јас. Лазар Колишевски настапи со теза дека не е добро да се делиме и караме, дека состојбата бара разбирање и ангажман на сите. Петар Стамболиќ, кој имаше слични проблеми во Србија, малку се затрча и побара како комунисти отворено да разговараме и да одиме до крај. Во разговорот учествуваше и Димитар Митрев и криво ја разбра целта на разговорот, па се истрча. Одржа еден обвинителен говор против нас, ни подели разни етикети, особено на Богомил Ѓузел и само што не рече дека сме дефинитивни предавници. Елаборираше доста долго, а јас се најдов во мошне деликатна состојба: што да правам? Ме поканија на говорницата да зборувам и јас отворено реков дека по сето ова немам што да кажам: им се обротив директно на Колишевски и Стамболиќ дека не само што немам што да кажам, туку е апсурдно вака да се разговара бидејќи состојбата е неразрешлива на овој начин. Тогаш Петар Стамболиќ се јави за збор, очигледно разбра дека така не оди, и почна да укажува дека треба да се бараат патиштата за соработка, дека треба конфронтацијата да се надмине, да се овозможи поголема толеранција, да се избегнуваат заострувања и сл. Со тоа состанокот заврши, беше јасно дека очекуваната пресметка пропадна и дека се бара заеднички излез во соработка без конфронтација, односно да не се префрла на идеолошки план. Од своја страна пак Лазар Колишевски побара не само толеранција туку и мудрост, како и да не се оди во крајност.

По состанокот кога си заминувавме, однаеден ми пристапи, ми приде од страна, Видоје Смилевски или Лазар Мојсов, не се секавам добро кој од двајцата беше, да ми даде поддршка, кога по скалите ме дочека возбуден Димитар Митрев со зборовите: Коле, ти си многу расипан, ептен многу, па можеше ли барем од страна да ми кажеш дека Перо Стамболиќ е на ваша страна, да не се осрамотам вака!, смејќи се мошне гласно.

Од денешен аспект кога ги гледам нештата, сè ми се чини дека ние бевме една непокорна група луѓе, не би сакал себе си да се издвојам, верувавме во некои принципи, не сакавме да се подаваме, се боревме за своето Јас, и она што е битно, ние бевме со друго образование: многу читавме, добар дел зборуваа странски јазици, патуваа по светот, социјализмот даваше пари за културата - беа тоа други времиња. А сето тоа придонесуваше кон нашата афирмација на поширок план. Не малку важно беше и тоа што ние во модернистичката група имавме двајца со јаки биографии за тоа време, јас и Владо Малевски, а тоа значеше многу бидејќи нам не можеа да ни префрлат разни - разни идеолошки и слични глупости или доделуваат

етикети. Токму таа своевидна заштита на помладите даваше извесни крила и можности да творат во поинаква клима.

За таа клима и најзиното создавање тешко може да се дадат целосни објаснувања, па затоа ќе се послужам со два примери: првиот е со Богомил Гузел. Јас лично него не го знаев, знаев повеќе за татко му за време на окупацијата, за судењето и околу тоа, но Богомил не го знаев. Еден ден тој дојде во редакцијата и ми донесе еден расказ без потпис и јас побарав да дојде на разговор, зошто расказот за мене и за тоа време беше шок. И тој дојде, поразговаравме, тој ми објасни дека расказот има и малку лична исповедна форма од неговата семејна и лична животна судбина. Му реков дека е надарен, дека тоа што го пишува има вредност и дека јас ќе го земам за соработник со хонорар и тоа редовен хонорар. Освен тоа, тој знаеше јазици, а особено англискиот и ми беше потребен човек што ќе преведува од светската литература на македонски јазик. Така јас го внесов во редакцијата и по некое време луѓето го прифатија, зошто климата беше таква, да се вреднува вредноста. Со тек на време му овозможивме да замине на специјализација во Англија. Јас морав да дадам гаранција кај министерот за внатрешни работи дека тој ќе се врати и така беше.

При една средба во Белград со М. Крлежа, кога стана збор за состојбите во Македонија, јас видов дека тој кон неа има нешто посебно, тогаш не придавав некое значење, меѓутоа денес се повеќе ми станува јасно дека тој на некој начин беше поврзан со Македонија. Дали тоа беше само заради неговата калварија во Скопје 1913. година, кога беше прогнат, така што имав впечаток дека од една страна имаше привлечност, а од друга одбивност, бидејќи како да беше од нешто амнестиран и не сакаше повеќе со тоа да се поврзува.

Мене лично ме фрустрираше како тој го преживеа Информбирото, можеше лесно да настрада, се разбира не за прелат, бидејќи тој неколку пати имал во животот такви кризи. Тој беше свесен дека многу работи во животот се условени и се ми се чини дека така и постапуваше. За мене тој беше една богата и трагична личност: во која имаше се, надпросечна дарба, вонредно знаење и познавање на нештата, извесна видовитост која ретко кој ја имал. Затоа јас и сега мислам дека тој кога се реши да дојде во Македонија 1960. година и да се сретне со нас, всушност знаеше што го чека и како ќе ни помогне, зошто ние сигурно за него бевме млади творци, наивни и надобудни, не знаејќи што од сега тоа може да излезе. Затоа јас многу го почитувам и мислам дека му останавме должни и немам зошто да не истакнам дека јас него доживотно го сметам за свој учител: од него учев што е Простум, кога да кажеш Не, како да се избориш за своето мислење, едноставно да бидеш свој. Ние во Македонија немавме таков пример, српскиот пример не беше применлив, а она што сега го согледувам многу појасно е дека тој беше пример на критичко - творечки ум, имаше дистанца, особено од она што се случуваше во Советскиот сојуз. И ние соумивме дека тоа е еден можен пат.

- Мала дигресија: зарем во Вашата пресметка не се работи за еден сооднос кој битно ја одредил состојбата во шеесетите во Македонија: Вашето препирање со Беловски, Вашиот настап во ЦК, каква беше улогата на тогашниот идеолог Мито Хаџивасилев - Јасмин?

- Мито Хаџивасилев беше интересна личност, која навистина во тоа време имаше одредена улога, тој одби да

оди во Белград и цело време до смртта беше тука во Скопје. Тој во нашите препукувања не учествуваше, но беше во се упатен и она што беше добро е тоа што сакаше да учи, да осознава и размислува. И колку да клонеше кон извесна догматска позиција, тој имаше една замисленост, ги воочуваше проблемите и не се избрзуваше. Ние забележавме дека тој не сакаше да бранува со нас, дури како да не симпатизираше, односно беше истомисленик. Од друга страна, ние се дружевме и по некогаш се каравме, но тој следеше што работиме и не ни придаваше некое значење како на некоја крајна вредност. Кај него имаше еден своевиден прагматизам, дали затоа што беше сменет, заради својата траума, наводно заради опортунизам. Многу внимаваше како ќе се постави и затоа не ни даваше поддршка да не се разбере како идентификација со нас, туку самата работа да се избори за свое место. Од друга страна, тој бегаше од практиката, си го бараше своето место во идеологијата, особено во теоријата. Беше многу затворена личност, не ни пречеше, а ние го избегнувавме. Тој сè повеќе се експонираше како идеолог, а ние како еретици.

- Можеме ли да констатираме дека всушност Вашето настојување да дојде Крлежа во Македонија, да се сретне и разговара со Вас и Вашата група, има причина и во созреаните услови да се изврши пресметка со соцреализмот и теоријата на одразот во македонскиот простор, да се отворат нови хоризонти?

- Секако, апсолутно, ако добро се размисли и се согледуваат нештата. Но при тоа јас би сакал да укажам на две нешта: прво, ние не бевме генијалци и немавме некоја концепција, бевме повеќе прагматичари и второ, што нашиот настап имаше во себеси повеќе бунт и отпор, а помалку осмислена концепција и програма. Ние самите впрочем, се баравме себеси и својот пат. Ние го откривавме тој пат и природно грешевме. Зошто, бидејќи без претензии за не знам што, ние учевме две темелни работи: што е тоа литература, не само како дејност туку и како занает, и второ, учевме јазик, па ние бевме скоро првата генерација која твореше слободно на македонски јазик во целосна смисла на зборот, а нашиот јазик беше и сеуште е во развојна фаза. Вие добро знаете дека ние 1946-47. година имавме Правопис, но немавме јазик. Нашето кредо беше творење и афирмација на македонскиот јазик како елементарен и непобитен доказ за нашата национална и културна егзистенција. Ние не знаевме кои дострели можеме да постигнеме. Кога пак се појавија нашите први творци: Ацо Шопов, Славко Јаневски, Србо Ивановски, Гане Тодоровски и други, ние почувствувавме дека сме на добар пат. Не сум сигурен дека тоа во почетокот му беше јасно и на Блаже Конески, зошто и тој се бореше на еден посебен план, со граматиката, со синтаксата, со творбата на зборовите, со дистанците.

- Се чини дека Крлежа покрај овој општ план, мора да се гледа и во контекстот на хрватско - македонските културни и книжевни врски и односи, бидејќи тој како хрватски писател, а освен него до сега нема ниту еден таков, скоро седум децении го следел со жив интерес и учествувал во сè она што на тој план се случувало во Македонија?

Сосем сигурно и недвојбено, но мене ми се чини дека сето тоа е пред сè резултат на неговиот емотивен однос, а тој потекнува уште од балканските војни и се разбира варира, но никогаш не се изгубил. За жал, до сега никој со тоа не се занимавал.

“Балкански речник” СУДБИНА И ПОТРЕБА

Секое претставување на речникот своевиден е предизвикувач на лингвистите. Уште потешко е да се претстави “Балкански речник” кој на основа на македонски јазик донесува преводи на осум балкански и четири светски јазици. Веднаш да нагласиме дека во претставувањето се упатуваме неоптеретени со просторните и политичките антагонизми и спротивности. На почетокот ја отфрлуваме негативната смисла – конотација на поимот балкански, и нагласуваме дека е во прашање сериозен лингвистички потфат. Фактот дека живееме на Балканот, не можеме да го менуваме, тоа е наша судбина и оттука е потребата за таков речник, кој ја зближува и проширува комуникацијата. Идниот заеднички живот во Европа ќе создаде услови за што поблиска и потесна соработка, а брзиот подем на културниот и стопанскиот живот, ќе ја наложи потребата и за подобро меѓусебно запознавање. Еден пак од битните елементи во оваа смисла е и јазикот. Издавањето на овој “Балкански речник” истовремено ја пополнува празнината што се појавува денеска.

ТИРАЖ ОД САМО 500 ПРИМЕРОЦИ

“Балкански речник” го потпишува Славомир Маринковиќ, а издавач е Книгоиздателство МИ – АН од Скопје. Главен и одговорен уредник е Јован Павловски, а уредници се м-р Ана Павловска – Данева и д-р Мишел Павловски. Тиражот на изданието е 500 примероци.

Приредувачот Славомир Маринковиќ собрал одлични познаватели на јазикот, преводители. Преводител за албански јазик е Јордана Шенко, за бугарски Јонка

Георгиева, за хрватски д-р Борислав Павловски, за грчки Дина Јанакопули, за румунски Ташко Саров, за словенечки м-р Бистрица Миркуловска, за српски Славомир Маринковиќ, за турски Талат Селим, за германски Јосифа Сиљановска, за англиски Маријана Стојанова, а за руски Чедо Цветановски. Значи, “Балкански речник” содржи тринаест јазици, односно девет јазици кои се во службена употреба во балканските држави, како и уште четири јазици од поширокиот европски простор, или како тоа почесто поедноставено говориме, четири светски јазици.

Како во предговорот нагласува приредувачот, основата на “Балканскиот речник” се состои од 2.700 македонски зборови (означени со броеви од 1. до 2.700), кои се поредени по македонската азбука и со наспореден превод на дванаесет јазици. Изборот на зборовите воглавно се однесува на поимите од секојдневната употреба, кои се и условно речено, тематски поврзани. На пример: покрај зборот среда, се наведуваат и имињата на преостанатите денови во неделата; со темата држава, се поврзуваат поимите војска, полиција, премиер, претседател, собрание, територија, царица... Во склад со времето, во кое речникот настанал, внесени се и по некои современи поими, како на пример компјутер, екран, глушец, пишувач, но нема типкарница.

Тука се и имињата на спортовите: атлетика (нема атлетичар), кошарка (нема кошаркаш), фудбал, фудбалер, ракомет (нема ракометаш), тенис (нема тенисер). Изоставени се бокс, боксер, одбојка, одбојкаш...

ЕДНОСТАВНО ЗА СЛУЖЕЊЕ

Во мал дел е застапен стопанскиот и дипломатски јазик, војни називи, по некој технички термин, и доста зборови од секојдневната употреба во основната комуникација, на работа или во семејството.

Вториот дел се состои од 12 делови. Секој дел ги содржи сите 2.700 зборови, поредени според писмото (азбуката, абецедата, алфабетата) на одредениот јазик. Зад секој збор бројот е идентичен со бројот кој стои пред истиот збор, од првиот дел, па познавачот на едниот од 12 јазици, може многу едноставно да се послужи со речникот. Кај изборот на зборовите на својот јазик, бројот зад него упатува на првиот дел во кој се наоѓа тој исти збор, под исти број, во превод на останатите 12 јазици. Посебен дел се однесува и на македонскиот јазик. Во него се наведени синоними и други зборови кои не се поредени по азбуката од првиот дел.

Приредувачот нагласува: “Поедноставено претставување на зборовите, неоптеретени со квалификативи – со правила (граматички, изговорни...), доприноси за брзо и лесно користење со “Балкански речник”.

На крајот, покрај воочените недостатоци, што сигурно не би било во можност да се избегнат, оти се во прашање само 2.700 поими, го пофалуваме овој приредувачки и издавачки потфат. Основна забелешка е што е мал тираж, само 500 примероци. Наспроти сето тоа, искрено го препорачуваме.

Blagoja Jovanovski, osnivač makedonskog kulturnog društva "Braća Miladinovci" u Osijeku

NIJE SVE U NACIONALNOM FOLKLORU, TREBA NJEĐOVATI JEZIK I KNJIĐEVNOST

"Ovdje sam nasilno doveden. Zapravo, priveden od Blagoje i Sonje. Da njih nije bilo, vjerojatno nikada ne bih bio ovdje. Ni u Dalju, Josipovcu, Bijelom Brdu. BoĐe moj, koliko bih izgubio! Tek sada vidim!, napisao je Arsen Dedić, davne 1984. godine u Ćepinu, u knjizi dojmova nakon koncerta." A "priveo" ga je tamo, kako kaĐe, Blagoja Jovanovski, tadašnji direktor Ćepinskog Centra za kulturu "Polet". Arsenovu su "sudbinu" podijelili i brojni drugi renomirani hrvatski, ali i strani, glazbenici, knjiĐevnici, likovnjaci, glumci... Doveo je Blagoja Jovanovski na osjeĉko podruĉje i Zvonimira Baloga, Vesnu Parun, Fabijana Šovagovića, Miru Gavrana, Juru Kaštelana, Zijaha Sokolovića, Olivera Dragojevića...

Kasnije, pozivao je i makedonske umjetnike, kao dugogodišnji predsjednik Makedonskog kulturnog društva "Braća Miladinovci" - Osijek.

RoĐen 1939. godine, profesor i novinar po struci, cijeli je ųivot posvetio kulturnom uzdizanju sredina u kojima se nalazio – u rodnoj Makedoniji ili kasnije Hrvatskoj.

VIŠE OD TRI TISUĆE PRIREDBI

Kao ĉelni ĉovjek "Poleta", sklopili ste poznanstva s nizom ondašnjih uglednih umjetnika?

- U "Poletu" sam bio zaduĐen za organizaciju koncerata i dramskih programa, a gosti su nam bili umjetnici s cijelog prostora bivše Jugoslavije – zagrebaĉko, beogradsko, novosadsko, sarajevsko kazalište... Organizirali smo viĐe od tri tisuće kulturnih dogaĐaja: izloĐaba, koncerata, promocija knjiga, druĐenja. Mnogi su od njih upravo u našoj organizaciji prvi i poljednji put posjetili Beketinice, Dalj i druga mjesta na osjeĉkom podruĉju.

S nekima od njih Blagoja je odrĐao prijateljstvo do danas. Eto, prošle je godine izmijenio knjige s Arsenom, kada je ovaj gostovao u osjeĉkom hotelu "Central".

Jesu li se mještani odazivali takvim dogaĐajima?

- Stanovnici su se tih sela okupljali da vide je li to stvarno došao Fabijan Šovagović ili ih netko zavarava. Bio je to pravi doĐivljaj!

Svi oni koji su od 1967. do 1995. godine

posjetili osjeĉko podruĉje, imat će svojih "par redaka" u njegovoj knjizi sjeĉanja "Nepoznato o poznatima", koja će nastajati idućih mjeseci, a za koju je materijal skupljao desetljećima.

MoĐete li nam otkriti koncepciju knjige?

- Bit će tu kopije rukopisa dojmova brojnih naših gostiju, s mojim prisjećanjima i komentarima – otkriva Blagoja. Pokazao nam je i dvije neobjavljene pjesme Vesne Parun, koje će jednom vjerojatno ugledati svjetlo dana.

KAZALIŠTE KAO NEMOĐUĆA MISIJA

Posjet kazalištu 70 – ih je ljudima sa sela bio veliki dogaĐaj, nekima i nemoguća misija?

- Tako je, a "Polet" je udruĐio snage i organizirano odvodio ljude na predstave. Autobusima smo dovozili sve zainteresirane u Hrvatsko narodno kazalište u Osijeku, drugoga naĉina nije bilo – prisjeća se naš sugovornik.

U kulturne je voĐe Blagoja Jovanovski zakoraĉio joĐ u studentskim danima – pisao je pjesme, radio kao novinar u Skoplju i tako zaraĐivao za školovanje. Kako bi ispunio mladenaĉke dane, ali i preĐivio, igrao je i nogomet u Skoplju i Velesu, a zaigrao je i šah na drĐavnom natjecanju.

Prosvjetni ste djelatnik gotovo cijeli ųivot?

- Diplomirao sam Povijest jugoslavenskih knjiĐevnosti i makedonskog jezika u Skoplju. U Velesu sam bio odgojitelj te upravitelj srednjoškolskog doma, a u Radniĉkom sam univerzitetu bio rukovoditelj Centra za obrazovanje odraslih. Završio sam studij andragogije u Zagrebu.

Prosvjetni ste i kulturni rad, zatim, nastavili u Osijeku?

- Na osjeĉkoj sam adresi, odnosno u Ćepinu od 1967. godine. Od 1982. godine predajem makedonski jezik na današnjem Filozofskom fakultetu. Bio sam jedno vrijeme i direktor Puĉkog otvorenog uĉilišta.

OKUPLJENI OSJEĉKI MAKEDONCI

Godine 1994. Blagojevom je inicijativom osnovano Makedonsko kulturno društvo "Braća Miladinovci" - Osijek.

Je li bilo teško okupiti osječke Makedonce?

- U početku su nas pitali "Što će vam to?" Odgovorili smo "Imamo pravo na to, mi smo most!" Podržao nas je tadašnji makedonski predsjednik Kiro Gligorov. Od hrvatske vlade dobili smo materijalna sredstva, pa smo mogli pokrenuti i časopis "Makedonski glas".

I tako su se osječki Makedonci pridružili organiziranim zajednicama njihovih sunarodnjaka u Hrvatskoj, a ubrzo su se istaknuli radom. Utemeljili su dvije međunarodne manifestacije – "Dani makedonske kulture" u Osijeku i "Dani braće Miladinov" u Đakovu.

Kakve su Vam uspomene s početka djelovanja MKUD – a?

- Pamtim nezaboravne susrete i druženja s predsjednicima, proslave lindenca u Samoboru... U početku je bilo teško, trebali smo dokazati da i bez sredstava možemo nešto napraviti. Nismo imali novca za najam prostorija pa je sve bilo u mojoj kući, no krenulo je nabolje kada smo dobili prostor.

PRIZNANJE GRADA OSIJEKA

Društvo je dobilo i priznanje za širenje prijateljskih međunacionalnih odnosa?

- Dobili smo Pečat grada Osijeka 1999. godine, "Za osobit doprinos u promicanju multietičnosti i multikulturalnosti grada Osijeka".

Bio je on i na večeri kod hrvatskog predsjednika Stipe Mesića, prilikom posjeta njegovog makedonskog kolege, danas pokojnoga Borisa Trajkovskog. Motiviran radom u Društvu, objavio je 2002. godine knjigu pod naslovom "Hrvatsko – makedonski odnosi kroz stoljeća".

Vaša je knjiga dospjela u ruke političkim dužnosnicima. Tko je sve ima?

- Hrvatski predsjednik Stipe Mesić, makedonski predsjednik Branko Crvenkovski, imao ju je i pokojni Boris Trajkovski. Ima je Vlada Republike Hrvatske, Ministarstvo vanjskih poslova... Postoji

inicijativa, priča on, o izdavanju knjige u kojoj bi svoj literarni doprinos dale sve nacionalne manjine u Osječko – baranjskoj županiji. Jer, nije sve u nacionalnim jelima i folkloru, smatra on, treba njegovati jezik i književnost.

Jovanovski je bio čelni čovjek MKUD – a "Braća Miladinovci" do kraja protekle godine, a povukao se nakon deset godina na tom mjestu, odnosno pet predsjedničkih mandata. Bio je i potpredsjednik Zajednice Makedonaca u Republici Hrvatskoj, u dva mandata.

Čemu sada posvećujete vrijeme?

- Uzeo sam malo odmora, treba pustiti mlade da rade. I dalje predajem na Filozofskom fakultetu, a i pripremam knjigu sjećanja na vrijeme rada u "Poletu". Planiram *izvući* i poeziju iz srednjoškolskih dana.

Kako osječkim studentima ide učenje makedonskog jezika?

- Prilično sam zadovoljan. Mogu reći čak da moji studenti, zahvaljujući drugim kolegijama, znaju više o makedonskoj književnosti nego Makedonci koji su ovdje rođeni – ovi drugi, naime, ne znaju azbuku (pismo).

ПОСЕТА НА МИТРОПОЛИТОТ ЕВРОПСКИ Г. ГОРАЗД НА Р. ХРВАТСКА

По покана на Владата на Р. Хрватска, од 22 - 23. септември 2004. година, Неговото Високопреосвештенство г. Горазд престојуваше во метрополата на Р. Хрватска - Загреб. Целта на посетата беше потпишувањето на анекс договор помеѓу Владата на Р. Хрватска и Македонската Православна Црква, со кој се подобрува позицијата на македонците со Православна вероисповед во Р. Хрватска.

Договорот беше потпишан од претседателот на Владата, д-р Иво Санадер, Неговото Високопрео-

свештенство г. Горазд и претседателот на Македонската Православна Црква во Р. Хрватска, отец Кирко Велински, редовен свештеник во Р. Хрватска.

По потпишувањето на договорот надлежниот Епархиски Архиепископ се сретна со црковната управа на "Св. Злата Мегленска" во Загреб и претседателот на МКД "Крсте Мисирков" од Загреб, г. Марјан Гиговски.

Во неформалниот разговор надлежниот Митрополит констатира дека работите одат на добро и посака и во иднина со Божји благослов да продолжат во тој правец.

ПАНИХИДА И ВО ЗАГРЕБ

Кон крајот на август целата светска јавност ја потресоа случувањата во Беслан, Северна Осетија - Русија. Црниот биланс на заложничката криза се зголеми на неколку стотици невино загинати деца, родители и учители, за кои не жали само руската, туку и македонската православна христијанска душа и братски сочувствува со нивните страдања.

Поради тоа, беше одлучено на 7 септември 2004. година, со почеток во 10 часот, да се отслужат

панихиди во сите храмови на Македонската православна црква и да бијат камбаните за покој на православните христијани.

Бог да ги прости и вечен нека им е споменот.

Од канцеларијата на САС на
Македонската Православна Црква

СВЕТИ НАУМ ОХРИДСКИ ВО СПЛИТ

Отслужената вечерна Богослужба во присуство на Македонците во Сплит и отец Кирко Велински, беше пријатно место да се најдеш помеѓу присутните, во црквата осветена на св. Филип.

Нескриена беше радоста во очите на празничкољупците од црковната општина "Св. Наум Охридски" од Сплит кои на 3. јули 2004. година го прославија празникот на нивниот заштитник Преподобен Наум Охридски - Чудотворец, и десетгодишнината од нејзиното постоење.

Свети Наум е еден од првите ученици на словенските правоучители - светите Кирил и Методија, брат и соработник на Свети Климент Охридски. Го проповедал делото и духот на своите учители, ја ширел писменоста меѓу Македонците. Малку зборувал, многу размислувал, затоа во неговите зборови имало многу мудрост, а чудата што ги правел за време на неговиот земен живот ги наоѓаме во усните и

пишаните преданија. Тој е жив чудотворец бидејќи големи чуда се случуваат на неговиот гроб на оние што со чисто срце и со сета душа ќе му се помолат и ќе побараат помош. Таквите искрени молитви и денес Св. Наум ги услишува и исполнува. На изворот на Охридското Езеро го изградил својот манастир и ги поставил основите на монаштвото во Македонија.

Потоа, во просториите на црковната општина отец Велински го скрши Славскиот колач, а кумот Момчило Карајанов и останатите присутни верници уште еднаш му се помолија на својот заштитник Свети Наум Охридски, за здравје, взаемна почит, меѓусебно помагање и мир во светот.

Големи интересот и за нов кум за другата година, кога повторно со Божја помош ќе го празнуваме патронот и заштитникот на Македонците во Сплит, Преподобен Наум Охридски - Чудотворец.

Пула

СВЕТА ЛИТУРГИЈА НА МАЈЧИН ЈАЗИК

Посетата на свештеникот Кирко Велински на Пула беше искористена и за одржување света литургија по повод православниот празник Вознесение на пресвета Богородица, што се одржа на 28 август 2004 година во црквата "Свети Франсо", која Македонците од овој дел на Истра ја користат за своите црковни обреди. На светата литургија присуствуваше и Гвардианот фра. Људевит Марачиќ.

На врвниот настан, со кој владееше несомнената подготвеност на свештеникот, учествуваа триесетина верници. Сите тие, поучени од отец Кирко, ги пеаја

рефрените на црковните псалми и активно се вклучија во Светата Литургија, а потоа се пристапи кон чинот на Светата Причест за верниците. На ова голема свеченост, честа на овојгодишен Кум ја понесе Драге Груевски - Кулков, по потекло од Битола, прекршувајќи ја Чесната Погача, од која по некој залак им подели на сите. За идната година за оваа чест се кандидира Силвана Тофоло.

При ова голема црковна прослава свештеникот прочита неколку детали од житието на Св. Јоаким Осоговски, патронот на пулската МПЦО.

ПОТВРДЕНИ ИЗБОРИТЕ

Првиот ден од престојот на свештеникот Кирко Велински на Пула, поточно на 27.08 2004 година се одржаа третите редовни избори за председателството и другите тела на МПЦО "Св. Јоаким Осоговски" во Пула. Во Работното председателство заедно со таткото Кирко, беа досегашниот председател на МПЦО Симеон Јанев и почесниот претседател-утемелител, Ратко Димовски. Според канонските одредби и христијанските обичаји пред почетокот на соборот, свештеникот неговика на молитва и го прочита поздравното писмо и благословот на Неговото Високопреосвештенство, митрополитот европски Господин Г. Горазд.

Според дневниот ред и поднесениот извештај, во кои беа насочени планираните и неостварените задачи, добро познати на нашите членови, дискусијата беше плодна и правилно насочена. По финансискиот извештај беше уште полесно да се дискутира. Имено, тој покажа дека од регистрирањето на Македонската православна црква во Република Хрватска, поради пропустот на последниот попис, или можеби ста-

тистичките податоци, прикажано е дека во Истра има вкупно 5 верници, но на нашите богослужби присуствуваат 25 и повеќе луѓе, а на црковните прослави бројот се зголемува 9 до 10 пати. И покрај тоа во последниве две години МПЦО доби средства во износ од 1000,00 куни, па нема причина за сомневање во нивното правилно наменско, чесно и домаќинско трошење, по што дискусијата по ова прашање изостава.

На крајот од Соборот се избрани неговите нови членови. За председател - Игор Јаневски, по потекло од Гостивар, нов подпредседател е Зоран Петровски од Штип, секретар Орце Стојковски од Кичево, а благајник е Киро Талески-Цаки од Прилеп. Беа избрани и другите членови на одборите и комисиите на МПЦО "Св. Јоаким Осоговски", кои денониве ги потврди Светиот Синод на Македонската православна црква.

Престојот на Истра, отец Кирко Велински ја искористи и за посета на некои околни места, меѓу кои беше и Пореч, каде тој беше срдечно пречекан од Македонците што живеат овде.

Пореч

ПОСЕТА НА БИСКУПОТ МИЛОВАН

Најавената посета кај Преузвишениот Поречко-пулски бискуп, господин Иван Милован, се одржа во неделата на 28 август 2004 годи во Бискупскиот ординаријат во Пореч. Македонската делегација ја сочинуваша свештеникот господин Кирко Велински, неговата сопруга Деспина Велинска, досегашниот председател на МПЦО "Св. Јоаким Осоговски", Симеон Јанев, новоизбраниот председател, (Игор Јаневски и утемелителот и (според одлуката на МПЦО од пред две години) доживотниот почесен председател, Ратко Димовски.

Во текот на отворените пријателски разговори Преузвишениот Поречко-пулски бискуп, господин Иван Милован се присети на приемот на сите наши делегации, а особено на Неговото Високопреосвештенство Митрополитот европски господин Г. Горазд, на кој му упати поздрави.

Од нашата страна, свештеникот отецот Кирко Велински, меѓудругото се заблагодари за досегашната помош и разбирање, па разговорот потече по таа насока. При тоа ни е ветена натамошна потпора и разбирање од страна на Ординаријатот, што веќе денониве се остварува.

Третиот ден од престојот во Истра на свештеникот, отецот Кирко Велински со сопругата Деспина, на празник Свети Јоаким Осоговски, денот на пулската МПЦО, беше испланирана посета на верниците на спротивниот брег од Лимскиот Канал. Овој длабок залив помеѓу Ровињ и Врсар се смета за најјужен фјорд во Европа. Тука живеат повеќе Македонци, па овој убав ден беше искористен за посета на неколку верници, кои срдечно го пречекаа отецот. Тој домаќините ги ороси со китче босилок, за да ги почувствуваат капките од светата вода.

Пула

ПРИЕМ КАЈ ГРАДОНАЧАЛНИКОТ ДЕЛБИАНЦО

За време на својата посета на Пула, македонскиот свештеник Кирко Велински со сопругата Деспина беше примен и од градоначалникот д-р Луциано Делбианцо. На приемот го придружуваше и делегацијата на пулската МПЦО "Св. Јоаким Осоговски", во состав: Симеон Јанев, г-ѓа Виолета Скарамунца од Водњан и Ратко Димовски. Во непосредниот разговор провејуваша најбитните прашања од општественото, културното и стопанско поврзување, ангажирање и вклопување на нашата националност во секојдневниот живот на градот.

Пулскиот градоначалник д-р Делбианцо доста добро ги познава активностите и акциите на нашата црковна општина. На некои од нив и самиот бил присутен, а секогаш кога бил зафатен, драѓале неговите најблиски соработници, па според неговите оценки Македонците во Пула не се многу голема, но секако се мошне вредна, снаодлива и инвентивна етничка група, која редовно го дава својот придонес во организацијата и квалитетот на живеењето во градот, но и

во целата Истра. "Поради тоа, овие Македонци заслужуваат прво за највисоки оценки за нивното организирање" истакна градоначалникот на Пула, д-р Луциано Делбианцо.

Заблагодарувајќи се на овие убави зборови, свештеникот Кирко Велински ја изнесе незаобиколната проблематика на несоодветните бројки од пописот и вистинскиот број на верниците, со што се создадени пречки во соодветното финансирање на дејностите, како и подобрување на вкупната материјална состојба. Особено ја нагласи помошта од Бискупскиот Ординаријат и Преузвишениот Поречко-пулски бискуп Господин Иван Милован, како и Гвардијанот на црквата "Св. Фрањо" фра. Људевит Марачиќ и редовниците, кои на Македонците во Пула им овозможуваат црковни активности во нивната црква.

Оваа посета кај градоначалникот наиде на соодветен третман во медиумите на Пула и Истра.

ОХРИДСКАТА АРХИЕПИСКОПИЈА ПОД ОСМАНСКАТА ВЛАСТ

Во средината на 14 век Турците османлии се подготвуваат да го урнат Византиското царство. По преземањето на Галиција, Турците започнале со освојување на Балканскиот Полуостров. Султанот Мурат (1361 - 1389) ја започнал окупацијата и на јужнословенските земји, ги колонизира освоените територии, а домашното население било депортирано како робје во Мала Азија. Војсковождите добиле богати земјишни имоти на освоените територии. На удар сега се нашла и Македонија, која била под власта на браќата Угљеша и Волкашин. Со заедничка војска се судриле кај Черномен на реката Марица во септември 1371 година. Турците извојуваат победа, а во бојот загинале браќата Угљеша и Волкашин. Крали Марко и другите локални владатели биле принудени да го признаат турскиот султан и да плаќаат данок.

Српскиот кнез Лазар со српски и босански војски се судрил на Косово со Турците во 1389 година. Прво

загинал султанот Мурат, а потоа неговиот син Бајазит го погубил кнезот Лазар.

Во 1392 година Турците го преземаат Скопје. Крали Марко, како турски вазал, загина во Ровини 1394 година, а веќе во 1408 година и Охрид паѓа под турска власт. Така Србија и Македонија станале вазални држави на Османлиското царство.

ПОД ТУРСКА ВЛАСТ

По освојувањето на Охрид, високиот клер на Охридската архиепископија, кои биле по потекло Грци, се поштедени од освојувачкиот напад, со што во покорност го задржуваат христијанското население.

Турските султани не посегнале по автокефалноста на Охридската архиепископија и овозможиле таа духовно да управува со своите религиозни општини. Освен тоа, во 15 век дозволиле проширување, па охридскиот

архиепископ Матеј ги потчинил под своја власт Софиската и Видинската епископија.

Во екот на студените односи меѓу Цариградската патријаршија и Охридската архиепископија, византискиот цар Јован Палеолог и кардиналот Јулијан Чезенски склучиле унија со Римската црква. Меѓутоа, по паѓањето на Цариград под Турците во 1453 година Цариградската патријаршија ја откажала унијата со Римската црква. Турците принудуваат да се зближат Охридската архиепископија и Цариградската патријаршија. Некаде околу 1466 година, ширејќи се на север, турската власт одобрила присоединување на Печката дијецеза кон Охридската архиепископија, па данокот од печките патријарси го плаќала на турската власт.

Во текот на 15 век охридските архиепископи правеле обид да го прошират своето влијание дури во војсководствата Влашка и Молдавија, врз основа на Јустинијана Прима, чиј наследник е Охридската архиепископија. Тоа им успеало и во 1453 година охридскиот архиепископ Никодим го ракоположил Теоксит за молдавски митрополит.

Охридската архиепископија успева да потчини и некои православни општини во Сицилија, Венеција и Далмација за време на архиепископот Прохор во почетокот на 16 век.

ГРАНИЦИТЕ НА ОХРИДСКАТА АРХИЕПИСКОПИЈА

Во 15 век границите на Охридската архиепископија биле од Јадранскиот брег (Драч), на југ до Солунско поле (Воден) до реката Вардар и понатаму на исток до планината Беласица. На север по реката Струма и повторно на запад по долниот тек на Јужна Морава, Скопска Црна Гора и Шар Планина.

Од 1440 година дијецезата на Охридската архиепископија ширејќи се на северозапад преку Стара Планина се простирала до Дунав, а во 1450 година во охридската дијецеза влегувале Романија и Бесарабија.

Охридските архиепископи, иако по потекло Грци, ја чувале автокефалноста на Охридската архиепископија.

ОДНОСОТ НА ТУРСКАТА ВЛАСТ

Иако османлискиот завојувач од политички причини се однесувал дарежливо кон Охридската архиепископија, тој со своите освојувања ги пустошел градовите и селата на христијанското население. Натерале масовен премин на македонското население во исламот, односно "потурчување". Тоа се среќава и во Босна и Херцеговина. Од страв да ги задржат имотите во Македонија имало и "доброволно потурчување", посебно во селата под Беласица.

До етнички промени во Македонија дошло и поради населување на турскиот елемент. Турски населби имало во Охрид, Битола, Костур, Воден, Велес, Скопје, Тетово и други. На место разурнатите градови се јавуваат нови со турски етнички состав како: Ениџе Вардар, Неврокоп, Куманово и други.

Богатите феудалци во Македонија доброволно го прифаќале исламот и станувале видни турски државници и војсководи, кои биле Македонци, Албанци, Срби и Грци.

Македонското христијанско население со општо име "раја" се намалуvalo и поради крвниот и детски данок, собираен за пополнување на јаничарскиот полк. Тие подоцна станувале познати јаничари. Султанот Мехмед богатите ги иселувал во Стамбол, меѓу нив и охридскиот архиепископ Доситеј, по потекло Словен, со многу световни достоинственици.

Општо земено, во текот на 15 век турските султани толерантно се однесувале кон Охридската архиепископија, а христијанското население го преведувале на исламот. За тоа граделе велелепни џамии или претварале цркви во џамии.

ОХРИДСКАТА АРХИЕПИСКОПИЈА - НАРОДНА ЦРКВА

Пред мухамеданската опасност охридските архиепископи и високиот клер стремеле за зближување со народот. Тие ја бранеле својата паства. Охридските архиепископи правеле визитации низ својата дијецеза и го храбреле народот да остане неподатлив на мухамеданското влијание. Низ градовите држеле беседа за христијанската вера. Архиепископот Доротеј, по потекло Словен, го повикал тамошниот литерат Димитар да работи на словенска книжнина.

Исто така и монаштвото се трудело македонските семејства да си направат тврдини на словенската вера. Посебно биле познати монасите од манастирот "Трескавец" кај Варош и Слеченскиот кај Слечче - Прилеп.

И покрај сите тешкотии, македонскиот народ останал верен на православието. Кметовите обновувале цркви и манастири. За тоа се примери црквата "Пречиста" во Варош - Прилеп обновена и зографирана од едно семејство во 1429 г. и манастирот "Свети Прохор Пчински" со средства на Марин Поп Падонов, кратовчанец во 1489 г.

ДУХОВНА ПРОСВЕТА

Според етничката карта на дијецезата на Охридската архиепископија, се оцртуваат три зони во врска со писменоста. Во Охрид писменоста била словенска со црковнословенски јазик, тоа го поддржувал архиепископот Доротеј. Духовната просвета на црковнословенски јазик била насочена главно кон препишување на стари црковни книги. Тоа биле духовни лица од монашки редови. Просветни центри биле "Слеченскиот" и манастир во Македонија. Во македонските манастири сочувани се записи и натписи од многу писатели, а како пример е пофалбеното слово на архангелите Михаил и Гаврил од св. Климент Охридски.

Меѓу највидните словенски писатели од 15 век спаѓа Владислав Граматик, кој е познат по многу дела, меѓу кои е и житието на Константин (Кирил) филозоф и пофалбено слово за св. Кирил и Методиј.

Со оглед на тоа дека во 15 век дијецезата на Охридската архиепископија се проширила на бугарските и српските епархии, и во нивните манастири се развивала книжевноста. Посебно е познато дека бугарскиот град Софија во 15 век немал толку писатели колку што имало Кратово.

Печатењето книги најнапред започнало во српските епархии. Познат е магистерот Андреја де Тирезанис, кој во 1493 година започнал со печатење на словенски книги со кирилица во Венеција.

ВРЕМЕПЛОВ

Понекогаш, мислам
стварноста е светлост
која се слева
низ образите мои...
и чувствувам
како вистината ми збори
за изминатите години
кое времето ги брои.
Колку ли само
вдлабнатини има
кои душата ги твори
во игрите свои...
Бескрајни промени
на разиграни сенки
демнат од сите страни,
или е тоа само страв
од блесокот на смеа
што на усни се чита
и со младоста се рани?
О, пусто време кое напред ита
и остава печат свој!
Чинам сè е друго од лани
а иднината на прагот стои
и ми подава рака
како пријателка блиска
што дарува вечност...

И тогаш ми е јасно
дека гледам со очи
кои плачат од мака
барајќи сличност...

Елизабета Жугај

ЕСЕН

Тешко суморно време.
Облаците се зацрниле,
како дното на котлето.
грми, тутни,
дури страв да те фати.
одеднаш се строглави дожд.
Ладен. Крупни капки паѓаат.
Удире ветерот по прозорите,
се тресат ролетните.
Паднаа сите лисја од дрвата.
Голи гранки се нишаат,
удираат една во друга.

Мирјана Мајик

ПРОКЛЕТИЈА

Од гробот негов,
се чувствуваше мира,
да слеп, прогледа,
болен да преболи.

Митрополитот тогаш
покажа со рака.
Наведнатите глави,
земјата ја гледаат

"Проклетијата дојде
во очите страни."
"Алчност, волчја крв,
кабаат на денот"

"И чумата бега,
од тоа што не снајде,
во седело гарван,
ни еден го нема."

"Проклетијата дојде..."
Прошепоти тивко
заманата сенка,
во мракот штом зајде.

И пустата душа
в темница се нашла.
Својот пат до денот
можеби ќе најде.

Ратко Димовски

БИЛЈАНА

Грнчари луѓе добри,
направе ми убаво бардаче!
Убаво бардаче, шарено стомниче
да оди Билјана на изворче.

Билјано, моме убава,
еве ти шарено бардаче.
Донеси ми вода студена!
Да излечам рана љубовна.

Качи се на чардакот,
и донеси го бардакот!
да те бакнам и погалам
по тие коси убави, по тие усни медени.

Мирјана Мајик

ПАРАХОДОТ

Rit. ad lib.
♩ = 60

Па - ра хо - да
си прес-тиг - на
збо - гом ли - бе
по - дај ра - ка
неплачи ми - ло ли - бе не жа - лај, јас пак ќе се
вра - там не плачи ми - ло ли - бе не
жа - лај, јас пак ќе се вра - там.

Парахода си престижна, збогом либе, подај рака,
не плачи, мило либе, не жалај, јас пак ќе се вратам. /2

Очите ти насолзени, устата ти насмејана,
не плачи, мило либе, не жалај, јас пак ќе се вратам. /2

Ја земи си бело крпче, избриши си црни очи,
не плачи, мило либе, не жалај, јас пак ќе се вратам. /2

За нив се зборува: Теона Струџар Мишевска

КОГА ПИШУВАМ И САМАТА СТАНУВАМ ОВОЈ ИЛИ ОНОЈ ЛИК

Милан Тоциновски доби награда за најдобра машка улога во "Како убив светец" на Сараевскиот филмски фестивал. Тој со оваа улога дебитираше како актер, како се случи соработката со него?

Теона: Карактерот на Кокан го барав многу и голема бројка на луѓе поминаа на кастингот. Во тесниот избор од петмина Милан се покажа како најсоодветен на карактерот на сценариото. Всушност, тој во вистинскиот живот беше карактерот кој го претставив иако не го познавав. Во Кокан може да се препознае секој млад човек со идеи, ентузијазам кој сака нешто да промени во начинот на живеење. Мислам дека наградата ја заслуживме, бидејќи навистина работевме напорно. Беше предизвик да се работи со него затоа што ова е прво негово актерско искуство, а јас требаше да направам актер од него. Меѓутоа, ова не е прва награда за овој филм туку трета, добивме награда во Австрија за најдобар европски филм, потоа добивме специјално признание од жирито во Валенсија, а филмот влезе во официјалната конкуренција на фестивалот во Ротердам.

"Јас сум од Титов Велес" е проектот на кој моментално работите. Што е сижето на приказната? Дали повторно обработувате социјален аспект од животот?

Во филмовите најчесто зборува за она што добро го познава. Ја инспирираат приказните на обичните луѓе. Нејзината земја ѝ е најголема инспирација, затоа што е полна со такви приказни. Иако реално го прикажува животот, сепак не заборава да сонува. Вели дека фантазијата ѝ е она што го истражува, а и за надежта за подобро утре

Теона: Обработувам одредени проблеми со кои се соочуваат младите луѓе, жените во Македонија. За разлика од "Како убив светец" мојот режисерски пристап во однос на формата е различен и ме интересираат други аспекти. Ако во "Светецот..." беше прикажана суровата реалност, оваа драма пак е поинтимна приказна, поперсонална и затоа е поразличен пристапот како ќе го прикажам.

Студирате и живеете во Њујорк, и покрај поголемите можности за пробив и услови за работа таму повторно се вративте назад. Зошто?

Теона: Во приказните на филмовите најчесто зборувам за она што го познавам, значи тоа се средината и местото од каде што потекнувам. Не правам акциони драми, туку зборувам за човекот и човековата природа.

Кога толку сте блиски до приказните на обичните луѓе, дали некоја средба со човек сте ја преточиле на филмска лента, односно таа ви била инспирација за филмска приказна?

Теона: Да, "Вета" е базирана на приказната на Амер, мојот пријател од Босна. Дефинитивно реалноста и животот околу мене е директна инспирација за моите приказни. "Како убив светец" е инспириран од ситуациите кои сум ги доживеала и слушнала, и тој се базира на документарецот кој го направив за време на конфликтот во 2001. год.

Значи вие сте од оние реалистични автори на кои фантазијата можеби и не им е толку блиска?

Теона: Фантазијата и сонот се извонредно важни за она што човекот сака да го истражува. Ако утре направам филм кој е потполна фантазија, тоа не би било ништо чудно. Посебно во нашите услови фантазијата е многу важна. Кога е тешко и човек има малку надеж дека нешто ќе се промени мора да верува во подобро утре и да фантазира.

Колку време ви трае процесот на создавање на едно дело?

Теона: Потребно ми е многу време, дури и повеќе отколку што би сакала, бидејќи сама ги пишувам сценаријата, што и не е перфектно решение. Кога пишувам имам директна инспирација од самиот карактер кој најчесто е земен од вистинскиот живот и тогаш самата станувам овој или оној лик.

Дали сте размислувале за преработка на книга во сценарио?

Теона: Сум размислувала, но не сум во состојба да го сторам тоа. Ние имаме извонредни писатели и приказни кои треба да се преработат.

Вие сте мајка на двегодишен син, колку мајчинство-

то ви го промени начинот на доживување на нештата и перцепирање на ситуациите?

Теона: Ме направи почувствителна и посвесна за одредени аспекти на животот. Се менуваат со самото тоа што имате преголема одговорност кон друго човечко битие. Во однос на мојот пристап кон животот ме направи полека. Имам поголемо разбирање за човековата тага и повеќе слушам. Иако имам дете и семејство, работам како и претходно. Мајчинството можеби има влијание, а можеби и не.

Со Лабина и Вук вашите сестра и брат ја основавте продукциската куќа "Sisters and brother" која воедно е и Фондација за помош на млади таленти. Колку до сега им помогнавте на младите уметници кои сакале да реализираат свои идеи?

Теона: Нашата замисла е од секој филм што ќе го направиме да направиме и уште некој. Од "Вета" филмската лента што ни остана ја дадовме на Академијата за филмска и драмска уметност и тие направија два документарни и еден игран филм. Лентата од "Како убив светец" ја дадовме на еден тајвански режисер кој работеше на еден филм во Њујорк кој веќе е завршен, па ќе видиме што ќе направи. Се надевам дека ќе бидеме во состојба повеќе да придонесеме и помогнеме. Во моментот не сме доволно јаки за да направиме најмногу што можеме.

Работевте и како уметнички директор во маркетиншката агенција "Сачи-Сачи", би се вратиле ли повторно на работата во адвертајзингот?

Теона: Иако завршив факултет за визуелна комуникација, односно дизајн, единствено кога би била принудена би се занимавала со тоа. Не сум го изгубила тој сенс, но засега поголемо задоволство ми е да работам на филм и да ги покажам моите приказни кои во моментот се можеби четири или пет за кои би можела да зборувам. Ме интересираат документарци и следниот месец напоредно ќе работам на мал документарен филм кој е поврзан со "Јас сум од Титов Велес". Кога постои документаристички осврт на даден филм тогаш тоа ми помага подобро да ги запознаам нештата за кои зборувам. Важен е заради вистината и да навлезам во детали кои не се гледаат. Тешко се концентрирам на повеќе работи и кога работам на еден филм длабоко навлегувам и го живеам. "Јас сум од Титов Велес" е во мојот стомак, глава... Ми премина во опсесија!

Филомот "Како убив светец" беше прикажан и на овогодинашниот Загреб филм фестивал

Пренесуваме

TRČEĆI K MATIČARU

Službenica u dubrovačkom matičnom uredu nije mogla doći k sebi od čuda kada su joj 21. srpnja, nekoliko minuta prije 15 sati, pred kraj radnog vremena, u ured žurno ušli Kostadinka Velkowska, zagrebačka glumica i šansonijerka, i njezin odabranik Zoran Brajša i rekli da se žele vjenčati isti tren. Kostadinka je bila u širokoj lanenoj suknji i pamučnoj majici, lice je zaklonila sunčanim naočalama, jer se zbog silne žurbe nije stigla ni presvući, a kamo li našminkati, a Zoran Brajša, glavni urednik glazbenog programa Hrvatskog radija, došao je u bermudama i polo – majici, brišući papirnatom maramicom orošeno čelo. Zbunjenoj matičarki objasnio je da to nije zbog treme, nego zbog žurbe jer su imali samo tri sata za kompletnu pripremu svadbe, u što je uračunata i "dostava" potrebnih dokumenata iz Zagreba. Željeli su "preskočiti" i sve one rečenice o uzajamnim pravima i obvezama, ali matičarka se nije dala smesti.

- Sve je bilo tako "brzopotezno", jer se odigralo spontano. Prateći Zorana u Dubrovnik, gdje predsjeda žirijem za dodjelu glazbenih nagrada HRT – a *Orlando*, ni meni niti njemu vjenčanje nije bilo "ni u peti" – priča 56 – godišnja glumica. – A za sve su "krivi" Kruno Herceg, vlasnika hotela "Dubrovnik" na Lapadu i direktor hotela Župa u Mlinima, te Dragutin Sakoman, Zoranov kolega s Hrvatskog radija, koji su nas dan prije zadirkivali

zašto nas dvoje ozbiljnih ljudi živimo u divljem braku. I tada je pala odluka da se, kako se to kaže, registriramo. Sve koji su sjedili s nama za stolom, pozvali smo na svadbenu večeru, sutradan na isto mjesto i u isto vrijeme. A za kumove smo odabrali spomenutu dvojicu "krivaca".

- Zoran je bio u crnom od glave do pete, a ja u kreaciji Željke Košutić, dizajnerice iz Krapine. Mužu sam, umjesto da s njim otplašem svadbeni valcer, zapjevala Oliverovu pjesmu "Vjeruj u ljubav". Pridružio mi se na pozornici, a prestali smo pjevati – pred zoru – veli glumica, dodavši kako su djecu, njezinog sina Nikolu i njegovu suprugu Sunčanu te Zoranovu kćer Petru, o vjenčanju obavijestili nakon povratka u Zagreb. Kao i Kostadinkinu majku i Zoranove roditelje. Nisu baš bili presretni što su ih doveli pred svršen čin, no njihova je romantičnost ipak zaslužila čistu peticu.

Glumica veli kako ju je suprug, prije no što su se mrtvi umorni poslije svadbenog pira svalili na krevet, pitao je li ponosna što se udala za muškarca koji drži riječ. Naime, kad ju je proljetos zaprosio, obećao joj je da će je poslije njihova vjenčanja odvesti na janjetinu s mnogo luka u vatrogasni dom pokraj Zagreba. Pošto se sve nenadano odigralo u Dubrovniku, gdje nema vatrogasnog doma, Zoran je, uz pomoć kuma Krune Hercega, tri janjca s ražnja donio u hotel.

ВЕШТЕРКАТА ВИНИ

Вештерката Вино живееше во црна куќа длабоко во шумата. Куќата беше црна и однадвор и однаднатре. Дури и килимите и фотелјите беа црни. Креветот исто така беше црн и имаше црни чаршафи и црна постелнина. И кадата беше црна.

Вино живееше во својата црна куќа со својот мачор Црно. И тој беше црн.

И тука започнаа неволјите.

Кога Црно седеше во фотелјата со отворени очи, Вино можеше да го види. Можеше да му ги види само очите и ништо друго. Ама кога Црно ќе ги затвореше очите и ќе заспиеше, Вино не можеше да го види и седнуваше на фотелјата врз него. Истото се случуваше и кога мачорот лежеше на килимот. Ако очите му беа затворени, затоа што задремал во длабок сон, Вино воопшто не можеше да го види, па се сонуваше од него и паѓаше колку е долга и широка.

Еден ден кога падна баш гадно, Вино одлучи дека нешто мора да стори. Го зеде своето стапче за магија и замавна. "Абракадабра!", извика. Така, Црно повеќе не беше црн мачор, туку стана светло зелен.

Сега кога Црно спиеше на фотелјата Вино можеше да го види. Го забележуваше и кога ќе се прикрадеше на креветот, што му беше строго забрането. Еден ден кога Вино го најде на креветот го исфрли надвор во тревникот. Ама, набрзо по тоа, Вино со трчање излета пред куќата, па се сонна од Црно, три пати се преврте и падна во жбуноот од ружи. Сè поради тоа што мачорот сега беше зелен, па таа не можеше да види дека лежи на нејзиниот пат.

Овој пат, Вино многу се разбесни. Го зеде своето магично стапче и пет пати замавна. "Абракадабра!" Црно доби црвена глава, жолто тело, розева опашка и четири лилјакови нозе. Само очите му беа сè уште зелени. Сега Вино можеше да го види својот мачор секаде. Дури и кога ќе се качеше на врвот на дрвото.

На мачорот му беше срам поради неговиот нов изглед. Затоа се качи на највисокото дрво, за да се скрие. Знаеше дека изгледа како идиот, зошто дури и птиците му се смеаја. Црно беше навистина несреќен. Остана на врвот на дрвото цел ден и цела ноќ.

Следното утро мачорот Црно сè уште беше горе на дрвото. Вино се загрижи. Таа сепак го сакаше Црно и не сакаше тој да биде несреќен. Тогаш дојде на одлична идеја. Повторно замавна со магичното стапче: "Абракадабра!" Црно повторно стана црн мачор. И слезе од дрвото.

Потоа, Вино уште еднаш замавна со стапчето, и уште еднаш и уште еднаш и... магија! Сега наместо црна куќа имаше куќа со црвен покрив и црвена врата. Фотелјите беа бели, со црвени преничиња. Килимот е зелен со розеви рози. Креветот е син, со розеви и бели чаршафи. Кадата беше совршено бела. Вино можеше да го види Црно било каде тој да лежи и спие.

Така си живееја среќно до крајот на животот.

Индијански ХОРОСКОП

Американските домородци отсекогаш се труделе да живеат во склад со природата и нејзините промени. Во индијанскиот хороскоп знаковите се врзани со животните, чии карактеристики и начин на живот се идеални за симболизирање и на човековите особини. Дознајте кое животно сте, односно знак според индијанската астрологија и кои се вашите обележја.

КАФЕНА МЕЧКА (Девица)

Карактеристика: практичност
Кафената мечка е нежно и срамежливо суштество. Луѓето родени во овој знак најдобро се чувствуваат во организирано животно опкружување, кое е предвидливо и над кое можат да имаат контрола.

ГУСКА (Јарец)

Карактеристика: упорност
Личностите родени во знакот на Гуска имаат изразено чувство за натпреварување. Имаат големи планови и со својата упорност, пополека, но сигурно стигнуваат далеку. Нивниот мото е "Тивка вода брег рони".

ВИДРА (Водолија)

Карактеристика: креативност
Овие личности ги карактеризира исклучителна интелектуална стимулација, затоа што се со слободен дух и имаат одлични вербални вештини.

СОКОЛ (Овен)

Карактеристика: динамичност
Соколот е тешко да се пригитоми, затоа што е тој симбол на слободата и независноста. Луѓето родени во овој знак секогаш се подготвени за акција и копнеат за авантури.

ДАБАР (Бик)

Карактеристика: доследност
Поради својата потреба за сигурност, дабарот го карактеризира зависност и комфор. Дабрите, исто така, се упорни, стабилни и издржливи.

ЕЛЕН (Близнаци)

Карактеристика: сила
Елените се немирни и неуморни, па личностите родени во овој знак оддаваат впечаток на интелегентни луѓе, кои секогаш се надеваат дека можат да ги сменат нештата.

- За да бидете "Гуска" не мора да ги налуѓите брајот или сестрајта, туку да сите родени во периодот меѓу 22 декември и 19 јануари. Гуските се, ако не сите знаеле, ираќични и ујорни сушесјива, кои знаат ишо сакаат. Ушите некоја "сигнија" за себе дознајте од - индијанскиот хороскоп.

КЛУКАЈДРЕЦ (Рак)

Карактеристика: чувствителност
Личностите родени во знакот на клукајдрец бараат сигурност и заштита. Често се загрижени поради изразеното чувство кон околината.

ЛОСОС (Лав)

Карактеристика: самодверба
Внатрешната сила и страст на лососот им дава на луѓето родени во овој знак моќ со достоинство да ги надминат сите тешкотии.

БУВ (Стрелец)

Карактеристика: мудрост
Личностите родени во овој знак ги карактеризира спонтаност, ентузијазам и идеализам. Тие секогаш "стојат на повисоко скалило", гледаат во далечина и бараат духовност.

ГАВРАН (Вара)

Карактеристика: дипломатија
Луѓето родени во знакот на Гавран поседуваат голема сила, која им овозможува да се справат со сешто. Социјализирани се и пријателски настроени, па ретко се сами.

ЗМИЈА (Шкорпија)

Карактеристика: преживување
Во многу култури змијата се почитува затоа што се смета за заштитничка на животните мистерии. Личностите родени во овој знак имаат добра особина на проценка и интуиција, па се стручњаци за човековата душа.

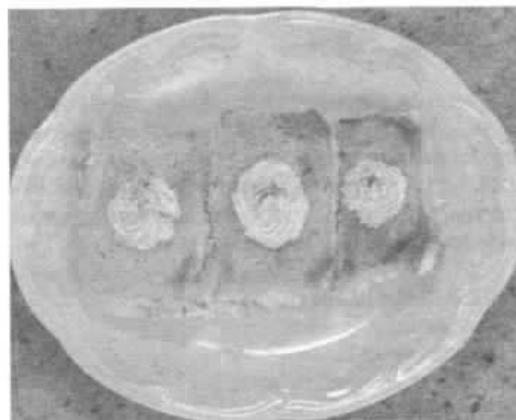

ВОЛК (Риби)

Карактеристика: лојалност
Иако се чини дека волкот е многу моќен, тој исто така е и плашлив и внимателен. Луѓето родени во знакот на Волк се чувствителни и многу лојални.

македонска шрџеза

ГИБАНИЦА ОД ЛЕБ

За подготовка на ова предјадење за 4 лица
потребни ви се следниве производи:

- 1 векна посув леб
- 500 гр. сирење
- 50 гр. маргарин
- 3 јајца
- 300 мл. млеко
- 150 мл. кисела вода
- масло за јадење
- сол и црн пипер

Потребно време за подготовка на ова предјадење е 40 - тина минути.
Во огноотпорен сад го ставаме млекото.
Со нож лебот го сечеме на кришки.
На секое парче леб му ги отсекуваме краевите за да добиеме рамни површини.
На ситната страна од рендето во поголем длабок сад го рендаме сирењето.
Во садот ги додаваме трите јајца.
Додаваме 50 гр. маргарин. Ја додаваме и киселата вода. Мешаваме со лажица додека не добиеме хомогена смеса.
Керамичката тава за печење ја попрскуваме со масло за јадење.
Со четка ја намрснуваме целата внатрешност на тавата. Секое парче леб од двете страни го потопуваме во млеко и го ставаме во тавата. Откако ќе ја прекриеме целата површина на тавата со леб го нанесуваме филот. Врз филот редиме уште еден ред парчиња леб потопени во млеко. Преостанатото млеко го додаваме врз парчињата леб. Тавата ја ставаме во рерна. Печеме 30- тина минути на температура од 225 степени.
Ја вадиме тавата од рерна. Со лажица решетка ја сечеме гибаницата. Парчињата Гибаница од леб ги редиме на чинија за сервирање.
Павлаката ја полниме во готварски шприц.
Со шприцот со павлака го украсуваме секое парче Гибаница со леб.
Наросуваме со копар.

ЧКЕМБЕ ЧОРБА

За подготовка на ова предјадење за 4 лица
потребни ви се следниве производи:

- 500 гр. напалу сварено чкембе
- 500 гр. прокељ
- 50 гр. чадена сланина
- 200 гр. праз
- 5 моркови
- 1 главица кромид
- 1 пар чадени колбаси
- корен и листови од целер
- свеж босилок
- рендано сирење
- 1 кафена лажица сув рузмарин
- 1 кафена лажица ким
- 3 домати
- 1 говедска коцка за супа
- 200 мл. црвено вино
- оцет
- масло за јадење
- сол и црн пипер

Потребно време за подготовка на ова предјадење е 90 - тина минути.
Напалу свареното чкембе на даската за сечење го сечкаме на парчиња.
Празот го сечкаме на половина по должина, а потоа на парчиња.
И морковите ги сечкаме на половина по должина, а потоа на полуокругови.
Главицата кромид ја сечкаме. Сланината ја сечкаме на коцки.
Коренот од целер го сечкаме на парчиња. Листовите целер заедно со рачките ситно ги сечкаме. Доматите ги сечеме на половина.
Им ги отстрануваме рачките. Потоа ги сечкаме на коцки.
Во тенџере ги ставаме парчињата чкембе. Во тенџерето налеваме вода.
Го ставаме тенџерето на оган. На оган ставаме и тава за пржење.
Во тавата ја ставаме исечканата сланина. Додаваме масло за јадење.
Мешаваме за време на пржењето. Откако сланината ќе се испржи во тавата го додаваме исечканиот кромид.
На оган ставаме уште едно тенџере и во него налеваме вода.
Во тенџерето ја додаваме коцката да се вари супа. Откако кромидот ќе омекне во тавата ги додаваме сечканите моркови. Мешаваме за време на пржењето. Во тавата ги додаваме и коренот од целер и исечканиот праз.
Тенџерето со свареното чкембе го тргаеме од оган. Содржината од тенџерето ја истураме во цедалка. Плаќаме со студена вода. Тавата ја тргаеме од оган.
На оган ставаме тенџере и во него маслиново масло да се загрее.
На загреаното масло го ставаме исцеденото чкембе да се пржи.
По кратко време во тенџерето го додаваме прокељот. Ги додаваме и доматиите.
Колбасите ги сечкаме на коси кругови.
На даската за сечење кимот ситно го сечкаме. И рузмаринот ситно го сечкаме.
И босилокот ситно го сечкаме. Содржината од тавата ја претураме во тенџерето на оган.
Промешуваме. Со црпалка во тенџерето налеваме од супата од коцка. Посолуваме.
Наросуваме мелен црн пипер. Во тенџерето го налеваме црвеното вино.
Ги додаваме зачините и мајдоносот. Оставаме да се вари еден час на тивок оган.
Го тргаеме тенџерето од оган. Со црпалка чкембе чорбата ја вадиме од тенџерето и ја ставаме во чинија. На чинијата ги сервираме и парчињата варен компир.
Украсуваме со листови спанаќ. Врз чкембе чорбата наросуваме рендано сирење.

СВИНСКИ КОЛЕНИЦИ

За подготовка на ова јадење за 4 лица
потребни ви се следниве производи:

- 2 свински коленици
- 200 гр. чадена сланина
- 200 гр. кајмак
- 200 мл. павлака
- 2 главици кромид
- мајчина душичка
- 200 гр. моркови
- 100 гр. доматино пире
- 200 мл. бело вино
- масло за јадење
- сол и црн пипер

Потребно време за подготовка на ова јадење е два и пол часа.
Ги ставаме колениците на даската за сечење и им ги отстрануваме мрсните делови. Ги посолуваме колениците од сите страни и ги наросуваме со мелен црн пипер. Во колениците втриваме изрочната мајчина душичка.

Во тенџере на оган ставаме масло да се загрее. Кромидот ситно го сечкаме. На загреаното масло ги ставаме колениците да се пржат. Исечканиот кромид го оставаме во сад настрана. Ги превртуваме колениците во тенџерето. Морковите ги сечкаме на коцкички и ги оставаме во сад настрана. И сланината ја сечкаме на коцкички и ја оставаме во сад настрана. Откако колениците ќе поруменат од сите страни во тенџерето го додаваме исечканиот кромид и промешуваме. Ги додаваме и исечканите моркови и повторно промешуваме. Го покриваме тенџерето со капак и оставаме да се динста. Откако кромидот и морковите ќе омекнат во тенџерето ја додаваме исечканата сланина. Промешуваме. Повторно го покриваме тенџерето со капак и оставаме да се динста.

Доматното пире го ставаме во поголем сад и мешајќи со жица за матење го разредуваме со белото вино. Откако сланината е испржена размешаното доматино пире го додаваме во тенџерето. Во тенџерето го додаваме и преостанатото бело вино и промешуваме. Налеваме околу 700 мл. Вода, посолуваме и наросуваме мелен црн пипер. Го покриваме тенџерето со капак и оставаме да се вари на тивок оган час и пол до два. Го тргеме капакот од тенџерето и колениците ги ставаме во тава. Ја покриваме тавата со капак. Преостанатата содржина од тенџерето ја цедиме низ цедалка во поголем длабок сад. Зеленчукот и сланината ги пасираме во тенџерето во кое се вараа. Го враќаме тенџерето на оган и со црпалка додаваме од течноста во која се вараа колениците. Павлаката ја матиме со жица за матење. Непрекинато мешајќи со црпалката во тенџерето ја додаваме разматената павлака. Претходно сварениот ориз го формираме на чинијата за сервирање. Врз секоја форма од ориз ставаме по една свинска коленица. Колениците ги преливаме со сосот од тенџерето. Врз секоја коленица, како и на чинијата за сервирање ставаме толчиња кајмак. Декорацијата ја завршуваме со гранчиња француски магдонос.

ШЕКЕРПАРИЊА

За подготовка на овој десерт
потребни ви се следниве производи:

- 1 јајце
- 500 гр. шеќер
- 400 гр. брашно
- 250 гр. маргарин
- 1 лимон
- 1 прашок за печиво
- 100 гр. кокосово брашно
- 50 мл. млеко
- 2 дл. вода

Потребно време за подготовка на овој десерт е 30-тина минути.
Во сад за матење ги ставаме маргаринот и 100 гр. шеќер и почнуваме да матиме со миксер. Го исклучуваме миксерот и во садот го кршиме јајцето. Повторно го вклучуваме миксерот и го додаваме млекото. Матиме додека смесата не се соедини и го исклучуваме миксерот. Прашокот за печиво го мешаме со брашното, а потоа брашното го додаваме во садот. Мешаме со дрвена лажица, а потоа продолжуваме тестото да го месиме со рака. Во садот го додаваме и кокосовото брашно и повторно го месиме тестото со рака. Со раце земаме парчиња од тестото и формираме толчиња со големина на орех. Толчињата ги редиме во тава за печење. Тавата со толчињата ја ставаме во рерна. Печеме 20-тина минути на температура од 200 степени.
Во меѓувреме во тенџере ја ставаме водата и тенџерето го ставаме на оган. Потоа во тенџерето додаваме 400 гр. шеќер. Мешаме со дрвена лажица за шеќерот побрзо да се растопи. Лимонот го сечеме на половина и го цедиме во цедалка. Откако шербетот ќе се згусне го тргеме тенџерето од оган и го ставаме на работната маса. Во шербетот го додаваме сокот од лимон и промешуваме. Откако колачите ќе добијат златно - румена боја ја вадиме тавата од рерна и ја ставаме на работната маса. Колачите од тавата ги ставаме во тенџерето со шербет. Откако ќе впилјат од шербетот со лажица решетка шеќерларите ги вадиме од шербетот и ги редиме на чинија за сервирање.

Св. ПРОРОК ИЛИЈА

За овој небоземен граѓанин, боговидец и пророк Божји, ревнител за и на Светата Троица, може многу да се пишува и чита, но неговата богоподобна личност најмногу може да се созерцува и длабински да се почувствува, само преку молитвениот контакт со него, во сверите на светото и надвремено траење на Црквата Божија.

Свети пророк Илија потекнува од племето Арон, од градот Тесвит, заради што е наречен и Тесвиканец. Уште од неговото раѓање неговиот татко Савах, околу детето ги видел Ангелите Божји како го повиваат со оган, а да јаде му даваат пламен. Тоа било навестување за пламениот карактер на Илија и наговата од Бога дадена огнена сила.

Целата своја младост, слично на светиот Јован Крстител (првиот претеча), св. Илија ја поминал во молитва и богомислие, честопати повлекувајќи се во пустинската тишина во молитвено размислување.

Во тоа време Јудејското царство било разделено на два нееднакви дела. Царството на Јуда опфаќало само две племиња: Јуда и Вениамин, а престолен град им бил Ерусалим. Царството пак Израилево ги опфаќало другите 10 племиња со престолнина во Самарија. Со првото царство владееле потомците на царот Соломон, а другото потомците на Јеровоам - слуга на царот Соломон. Сите цареви не биле Богобојажливи. Имало и такви кои паѓале во идолопоклонство. Таков бил и царот Ахав со неговата жена Језевеља, со кои големи судири имал и пророкот Илија, бидејќи овие се поклонувале на идоли, одвркајќи го народот од вистинското богослужение. Језевеља, која по потекло била Сиријка, го наговорила својот маж да му подигне храм на сиријскиот бог Ваал и да одреди мноштво на свештеници да му служат на тој лажен бог.

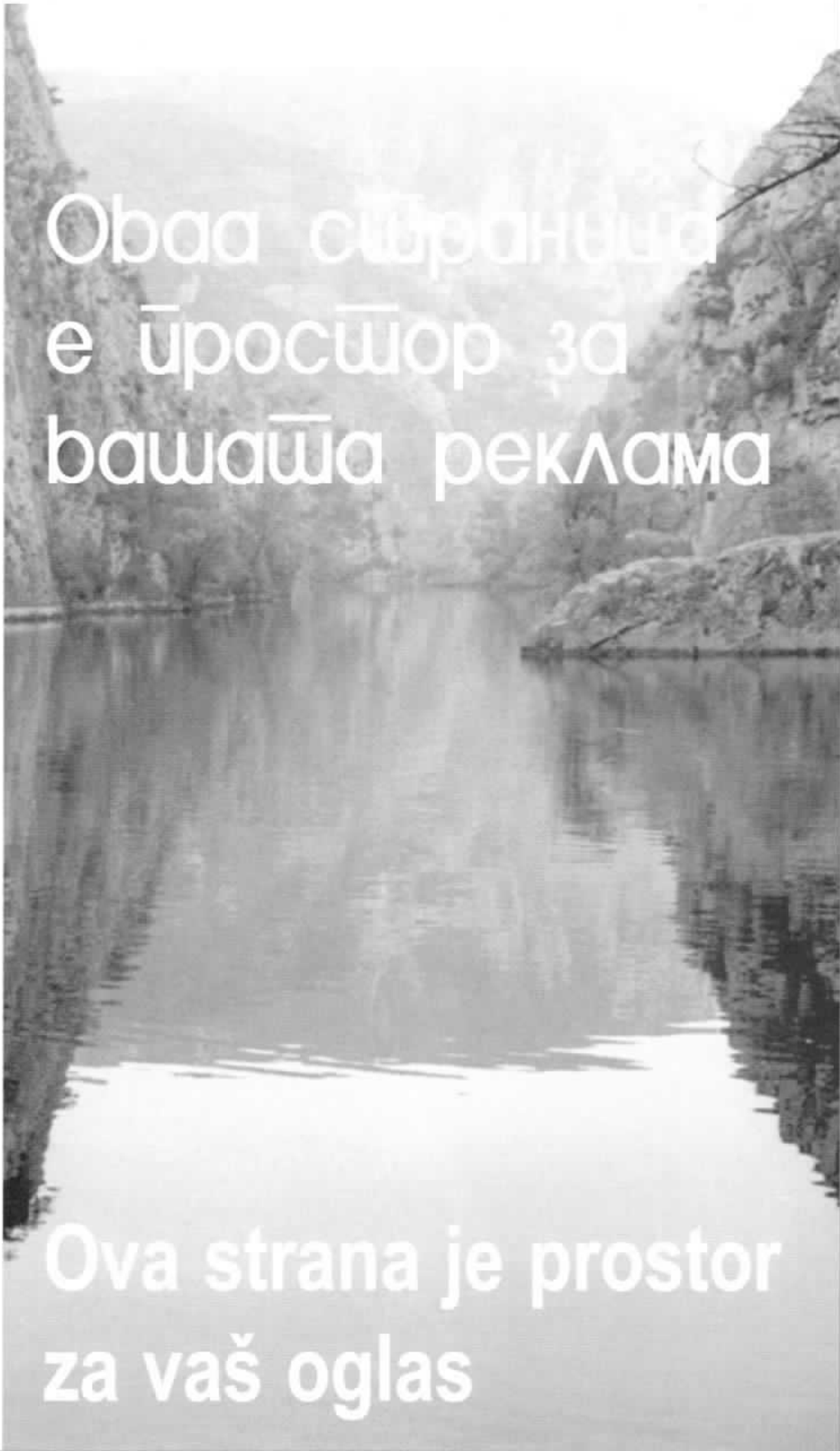
Овој боговидец и чудотворец (С. Илија) со големи чуда ја покажал Божијата сила и власт. Како, на пример, затворањето на небото по кое три години и шест месеци не паднало дожд на земјата; од небото спуштил оган и ја запалил жртвата на својот Бог, додека жреците на Ваал не можеле да го направат тоа; понатака затвореното небо го отворил со молитвата кон Бога и заврнал на земјата долгоочекуваниот дожд; на чудесен начин го умножил брашното и маслото во куката на вдовицата во Сарепта Сидонска воскреснувајќи го и нејзиниот мртвот син; му прорекол на Ахав дека кучињата ќе му ја лижат крвта, а на Језевеља дека кучињата ќе ѝ го растргнат нејзиното непобожно тело, што и навистина се случило. Свети Илија направил уште многу чуда и пророкувал за многу идни настани. На планината Хорив разговараал со Бога, слушајќи го неговиот глас во тивкиот и светол ветрец, а пред својата смрт го зел со себе пророкот Елисеј и го одредил за свој наследник. Со својата наметка ја разделил водата на реката Јордан. Заради својата светост и ревност на крајот од неговиот овозитејски престој, бил земен на небото жив со огнена кола што ја влечеле огнени коњи. Во времето на обитувањето на земјата на Божијот Син Богочовекот Исус Христос, при неговото преобразување на гората Тавор, св. Илија се јавува заедно со св. Мојсеј, сведочи

за славата Божија, за бесмртноста и славата и на секој човек, кој духовно се издигна на Тавор преку целиот свој живот созерцувајќи ја при тоа таворската преобразенска светлина. Славниот пророк Илија, исто така, ќе се јави и при крајот на светот заедно со Енох (праведник Божји кој како и св. Илија бил жив земен на небото) при второто Христово доаѓање, да сведочат за неистината на антихристот и за вистината божјија.

И денес, како и секогаш, се потребни вакви сведоци и ревнители за верата и славата Божија, преку кои добиваме благослов за секое полезно дело, а без кои се губи споменот на секој богоотсталник. За да не бидеме како богоотпадниците туку како богољупците, треба молитвено да ги издигнеме срцата кон славниот пророк Илија, барајќи посредство пред престолот на севнишниот Бог, посебно во оваа матно време во кое му прети психофизичка катастрофа на секого и на сите истовремено, враќајќи се при изворот на сите добра. Потребна е ревност во верата, затоа што само таа може да не спаси од сè и од секого.

По молитвите на светиот и славен пророк Илија, Господи Боже наш, спаси го овој Светиклиментов народ, и целиот свет. Амин

Obaа сѡраница
е ѡросѡор за
вашаѡа реклама

Ova strana je prostor
za vaŝ oglas

“Деца на сонцето”, Киро Винокиќ - Вики

Kiro Vinokic - 1950